

BÜLTEN

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ ÜYE VE DESTEKÇİLERİ İÇİN
2023/1

SOKAKLAR BİZİM

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

BÜLTEN

İLETİŞİME GEÇİN

amnesty.org.tr

bulten@amnesty.org.tr

+ (90) 212 361 62 17

BİZE KATILIN

bit.ly/aforgutu

twitter.com/aforgutu

instagram.com/aforgutu

Dergi Adı: Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İktisadi İşletmesi Bülteni
İmtiyaz Sahibinin Adı: Selma Kanbur Yılmaz
Sorumlu Yazı İşleri Müdürünün Adı: Necmettin Tuğkan Gündoğdu
Editör: Fatma Yörür
Çeviri Editörü: Dila Keleş
Fotoğraf Editörü: Fırat Doğan
Tasarım/Uygulama: Altuğ Çavuşoğlu

Yönetim Yeri, Adresi: Hacımimi Mah. Kemeraltı Cad. No:31 Adahan Kat:2 Karaköy
34472 Beyoğlu/İstanbul
Basımı Yapanın Adı ve Adresi: Hilmi Celhunz, Format Matbaacılık San. Ve Tic. Ltd.,
Yeşilce Mahallesi Girne Caddesi Dumanlı Sk. No:2 4.Levent Kağıthane/İstanbul
(Tel +90 212 280 98 54)
Basım Tarihi: Nisan 2023
Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın, Dört Ayda Bir Yayınlanır

Kapak Fotoğrafı: ©Kurtuluş Arı, 8 Mart Feminist Gece Yürüyüşü, İstanbul 2023

İÇİNDEKİLER

2022/23 RAPORU: DÜNYADA
İNSAN HAKLARININ DURUMU

8-9

PROTESTO FOTOĞRAFLARINDA
UMUT

10-11

DEPREMZEDE MÜLTECİLER

14-15

ŞUBAT DEPREMLERİ VE İNSAN
HAKLARI

12-13

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ TEKLİFİ
NE ANLAMA GELİYOR?

16-17

20 YILIN ARDINDAN

18-19

İNSAN HAKLARI EĞİTİM
PROGRAMI

20-21

DAVA GÖZLEM PROGRAMI

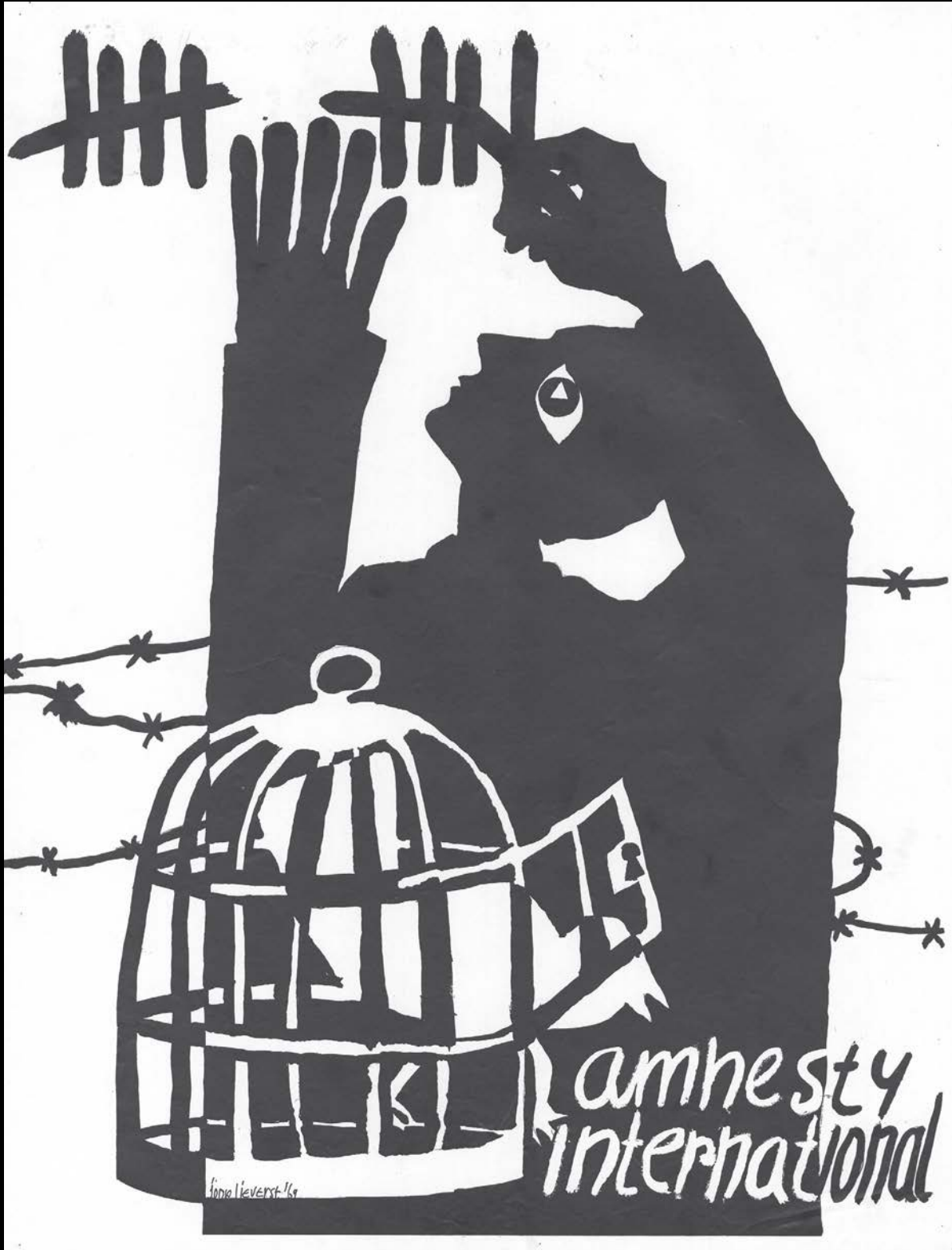
22-23

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

25-27

Bir düşünce mahkumu cezaevinde geçen günlerini cezaevinin duvarını çizerek sayıyor.
1969'da Uluslararası Af Örgütü Hollanda Şubesi tarafından yayınlanan poster. Tasarım: Joop Lieverse

SEVGİLİ ÜYE VE DESTEKÇİLERİMİZ,

2022 yılı Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin sayısız savaş suçuna yol açtığı, küresel bir enerji ve gıda krizi çıkarttığı bir yıl oldu. Bu işgal aynı zamanda batılı devletlerin çifte standardını hatırlattı. Suudi Arabistan, Mısır ve İsrail gibi şişkin insan hakları ihlali siciline sahip ülkelerin ihlallerini görmezden gelmek ve hatta suç ortağı olmanın yanı sıra sığınma arayan insanların kökenlerine göre ayrımcılık yapmaları da raporlarımızda belgelendi.

Şubat ayında Türkiye'nin güneydoğusunu ve Suriye'nin kuzeyini yıkıma uğratan depremler yüzbinlerce insana zarar verdi. Uluslararası Af Örgütü bu süreci insan haklarına odaklanarak belgeledi. Evsiz kalan yüzbinlerce insan, barınma, gıda, içme suyu ve tıbbi bakımdan yoksun kaldı. Bu ihtiyaçların birçoğu toplumun dayanışmaya olan inancı, sivil toplum örgütlerinin kapasitesi ve uluslararası dayanışma ile giderildi. Ancak, arama kurtarma gönüllülerinin insanüstü çabasına rağmen kaybedilen hayatların ve yaşanan zorlukların acısı hala derin bir şekilde hissediliyor. Yakınlarını kaybedenlere başsağlığı dileklerimizi iletiyoruz.

Siyasetçilerin söylemlerinde artan nefret ifadelerinin yarattığı iklim, depremzede mülteci ve LGBTİ+lara yönelik ayrımcılığa da neden oldu. Uluslararası Af Örgütü, sizlerin de desteğiyle seçim sürecinde bu ayrımcı söylemler ve uygulamalarla mücadele edecek. Bu vesileyle tüm siyasi partileri 6284 sayılı yasaya sahip çıkmaya, İstanbul Sözleşmesi'ne dönmeye, LGBTİ+lara ve mültecilere yönelik ayrımcılıklara karşı durmaya, kısacası insan haklarından yana durmaya çağırıyoruz.

Yaşadığımız bu süreçler bize bir daha gösterdi ki, devletlerin insan haklarından yana taraf olurken failin hangi devlet olduğuna bakmaması, depremlere karşı acil önlem alınması ve kadınları şiddete karşı koruyan yasaların pazarlık konusu edilmemesi ancak bizlerin mücadelesi ile mümkün olacak.

RUHAT SENA AKŞENER

Vekil Direktör

Uluslararası Af Örgütü Türkiye

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

2022 TÜRKİYE: DEVAM EDEN İNSAN HAKLARI KRİZİNE EK OLARAK MİLYONLARCA KİŞİ İÇİN YAŞAM MALİYETİ KRİZİ DERİNLEŞTİ

2023 ilk Bülten'imizi yayına hazırladığımız günlerde Uluslararası Af Örgütü 2022 yılı Yıllık Raporu da yayınlandı. Küresel, bölgesel ve ülke değerlendirmelerinin yer aldığı raporda Türkiye, süren insan hakları krizine ek milyonlarca kişi için yaşam maliyeti krizinin derinleştiği ülke olarak yer aldı. Türkiye'de gerçekleştirdiğimiz Türkçe ve İngilizce iki basın toplantısı ile raporu kamuoyu ile paylaştık.

156 ülkeyi kapsayan insan hakları raporunda Türkiye başlığı ifade özgürlüğü, toplanma özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, cezasızlık, insan hakları savunucuları, ayrımcılık, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, mültecilerin ve göçmenlerin hakları, işkence ve diğer türde kötü muamele alt başlıklarıyla ele alındı. Rapor Türkiye'de geçtiğimiz yılın insan hakları koşullarını şu ifadelerle özetledi:

“2022’de insan hakları savunucuları, gazeteciler, muhalif siyasetçiler ve diğerleri hakkında temelsiz soruşturmalar, yargılamalar ve mahkumiyet kararları devam etti. Parlamento, mevcut yasalarda çevrimiçi ifade özgürlüğünü daha da kısıtlayan sert değişiklikler yaptı. Polis, birçok ilde yasaklanan Onur Yürüyüşlerine katılan yüzlerce kişiyi hukuka aykırı güç kullanarak gözaltına aldı ve barışçıl toplanma hakkı ciddi şekilde kısıtlanmaya devam etti. Danıştay, 2021 tarihli İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme kararını bozmayı reddetti.

Türkiye, dünyanın en yüksek sayıda mülteciye ev

sahipliği yapan ülkesi olmayı sürdürdü. Ancak siyasetçiler arasında ve medyada yükselen mülteci karşıtı ırkçı söylemlerin yarattığı zeminin etkisiyle Afganların ve diğer mültecilerin başvuruları alınmadan geri gönderilmeleri ölümlere ve ciddi yaralanmalara neden oldu. İşkence ve diğer türde kötü muameleyle ilişkin ciddi ve güvenilir iddialar söz konusuydu.”

Af Örgütü raporunda, Mart ayında Avrupa Sosyal Haklar Komitesi’nin, Türkiye’de “yoksulluk ve sosyal dışlanma ile mücadele için yeterli ve koordineli bir yaklaşımın bulunmadığı” tespitine yer verildi ve enflasyonun milyonlarca kişi için yaşam maliyeti krizini derinleştirdiği belirtildi.

TÜRKİYE RAPORLARININ DEĞİŞMEYEN BAŞLIĞI: İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

2022’de de Türkiye’de sivil toplum, hakları korumak için düzenlenmesi gereken yasaların hakları kısıtlıyor olmasına karşı mücadele etti. Mayıs ayında gazetecilerin ve vatandaşların gösteri ve eylemleri kaydetmesini engelleyen genelgenin yürütmesinin durdurulmasına yönelik Danıştay kararı kesinleşti.

Ekim ayında parlamento, “sansür yasası” olarak anılan bir paketle çeşitli yasalarda değişiklikler yaptı. Tedbirler, “halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma” suçunun getirilmesi ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun yetkilerinin artırılmasını içeriyordu. Bu değişikliklerle birlikte kurum, sosyal medya şirketlerini içerikleri kaldırmaya ve kullanıcı verilerini paylaşmaya zorlama, aksi halde para cezasına çarptırma ve bant genişliğini ciddi şekilde azaltma yetkisi elde ediyordu. Yasa ayrıca cezai, idari ve mali sorumluluklar ekleyerek, sosyal medya şirketlerine yönelik mevcut katı kuralları daha da genişletildi.

Raporda pop şarkıcısı Gülşen’den, Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi’nin 11 üyesine uzanan örnek ifade özgürlüğü davalarına yer verildi.

TOPLANMA ÖZGÜRLÜĞÜ HİÇE SAYILDI

Cumartesi Anneleri, Onur Yürüyüşlerine yapılan müdahaleler, 2022’nin öne çıkan barışçıl protesto hakkı engelleri oldu.

Haziran’da çevik kuvvet polisi Cumartesi Anneleri 900. toplanmasını engelleyerek çok

sayıda kayıp yakınına gözaltına aldı. Ağustos ayında polis, Cumartesi Anneleri’nin Uluslararası Zorla Kaybedilenler Günü münasebetiyle Altınşehir Mezarlığı’nda düzenlediği barışçıl protestoyu engelledi ve 14 kişiyi gözaltına aldı. Ağustos 2018’de 700. toplanmaya katılan 46 kişi hakkındaki temelsiz yargılama devam etti. Eylül ayında polis, grubun beşinci duruşması öncesinde Çağlayan Adliyesi önünde basın açıklaması yapmasını engelledi ve üçü avukat olmak üzere 16 kişiyi gözaltına aldı.

Onur Yürüyüşlerine yönelik hukuksuz kısıtlamalar devam etti. LGBTİ+ hakları örgütleri ülke genelinde 10 Onur Yürüyüşü’nün yasaklandığını ve Onur Haftası’nda 530’dan fazla kişinin gözaltına alındığını belgelediler. 10 Haziran’da Ankara’da polis, öğrencilerin gerçekleştirmek istediği Onur Yürüyüşü’nü engelledi ve 38 öğrenciyi gözaltına aldı.

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ BASKI ALTINDA

Türkiye, kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele konusundaki tavsiyelerini STÖ’lerin taciz edilmesini kolaylaştırmayı maskelemek için kullanırken, hükümetler arası Mali Eylem Görev Gücü’nün “gri listesinde” kalmaya devam etti. Yetkililer ayrıca Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun kapsamında, STÖ’lere yönelik müdahaleci denetimleri yoğunlaştırdı.

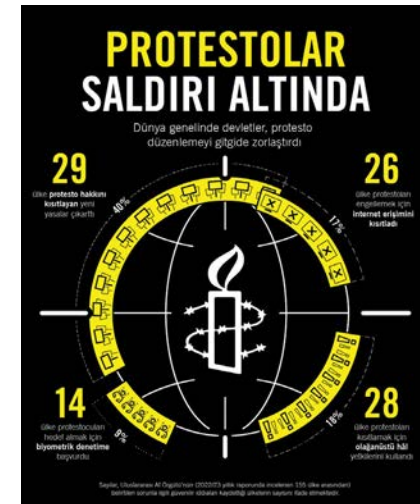
Nisan ayında “kadın haklarını savunma kisvesi altında, yasa dışı ve ahlak dışı faaliyetlerde bulunduğu, Türk aile yapısını zedelediği” iddiasıyla Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu’na yönelik kapatma davası başladı.

Tarlabası Toplum Merkezi’ne, “toplumda LGBTİ+ olarak bilinen bireylerin cinselliğini normalleştirerek çocukların cinsel yönelimlerini etkilemeye çalışmak” iddiasıyla Mayıs ayında açılan dava yıl sonunda devam ediyordu.

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI ÖZGÜR DEĞİL

Osman Kavala ve Selahattin Demirtaş davalarında mahkemeler AIHM kararlarını uygulamazken, Cumhurbaşkanı ve hükümetin diğer üst düzey üyeleri bu kararların Türkiye’yi bağlamadığını iddia ettiler. Osman Kavala’nın 2019 kararı uyarınca cezaevinden tahliye edilmemesi, Şubat ayında Avrupa Konseyi’nin Türkiye aleyhine ihlal prosedürü başlatmasına neden oldu. Bu, şimdiye kadar bir üye devlete karşı başlatılan ikinci ihlal prosedürüydü.

İHD Eş Başkanı Öztürk Türkdoğan, Türk Tabipleri Birliği Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı, insan hakları avukatı Eren Keskin’in davalar, gözaltılar ve tutuklamalarla geçen yılı raporda yer buldu. Özgür Gündem’in bir günlük nöbetçi genel yayın yönetmenliğiyle ilgili yargılamaların ardından Eren Keskin’in cezaları yıl sonunda toplam 26 yıl dokuz aya ulaştı.

AYRIMCILIK BAŞLIĞINDA: KADIN HAKLARI VE LGBTİ+’LARIN HAKLARI

Mayıs ayında kadınları ve sağlık çalışanlarını şiddetten korumayı amaçlayan bir yasa yürürlüğe girdi. Kanun, kadına yönelik ısrarlı takibi ayrı bir suç olarak tanımladı.

Temmuz ayında, Danıştay, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nden (İstanbul Sözleşmesi) çekilmeye yönelik 2021 Cumhurbaşkanlığı kararının iptali için onlarca kadın örgütü, baro ve diğer kuruluşların yaptığı başvuruyu reddetti.

Hükümet yetkilileri dahil bazı siyasetçiler devamlı olarak LGBTİ+’lara karşı nefret söylemine ve karalama kampanyalarına başvurdu ve bunlar medya tarafından körüklendi.

MÜLTECİLERİN VE GÖÇMENLERİN HAKLARI

Türkiye yetkilileri, sınırdan koruma bekleyen binlerce Afgan’a yönelik, başvuruları alınmadan İran’a geri gönderilmeleri için atış mühimmatı dahil olmak üzere hukuka aykırı güç kullandı. Bazı durumlarda sınırdan geçmeye çalışan Afganlara karşı ateşli silah kullanıldı ve bu olaylar ölüm veya yaralanmalarla sonuçlandı. “Gönüllü geri dönüş” kisvesi altında, bazı kişiler hukuka aykırı bir şekilde uçaklarla Afganistan’a sınır dışı edildi.

İŞKENCE VE DİĞER KÖTÜ MUAMELELER

Görgü tanıkları, Nisan ayında İstanbul’daki Marmara (eski adıyla Silivri) Cezaevi’nde kalabalık bir gardiyan grubunun mahkumları dövdüğünü ve intihara sürüklediğini bildirdi. Ferhan Yılmaz adlı bir mahkum, gardiyanlar tarafından işkence ve diğer türde kötü muameleyle maruz bırakıldığı iddia edildikten sonra Nisan ayında hastanede öldü.

2022 DÜNYA: ULUSLARARASI NORMLARIN ÇÖKÜŞÜ YENİ BİR DİP NOKTAYA MI ULAŞTI?

- Uluslararası Af Örgütü'nün 2022/23 raporu, dünyanın dört bir yanında insan haklarına yönelik çifte standartların altını çiziyor ve uluslararası toplumun, tutarlı bir şekilde uygulanan insan hakları ve evrensel değerler etrafında birleşemediğine dikkat çekiyor.
- Batı'nın, Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısına verdiği güçlü tepki, İsrail, Suudi Arabistan ve Mısır gibi bazı müttefikleri tarafından işlenen ciddi ihlaller karşısında somut adımlar atmamasıyla keskin bir tezat oluşturuyor.
- Devletler ülke içinde hakları korumak ve gözetmekte başarısız olduğu için kadın hakları ve protesto özgürlüğü tehlike altında.
- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 75. yılında, Uluslararası Af Örgütü, kurallara dayalı bir uluslararası sistemin insan haklarını temel alması ve her yerde, herkes için geçerli olması gerektiğini ısrarla vurguluyor.

Rusya'nın Ukrayna'yı işgaline verilen tepkiler, uluslararası sistemin küresel krizlerle başa çıkmaya elverişsiz olduğunu gösterdi

Uluslararası Af Örgütü, tüm dünyada insan haklarının durumunu mercek altına aldığı yıllık raporunu yayımladı. Raporun küresel lansmanı Paris'te basın konferansı ile yapıldı.

Uluslararası Af Örgütü 2022/23 Raporu: Dünyada İnsan Haklarının Durumu başlıklı rapor, dünyanın çeşitli yerlerinde insan hakları suistimallerine dair çifte standartların ve yetersiz müdahalelerin cezazırlığı ve istikrarsızlığı körüklediği tespitinde bulunuyor.

Uluslararası Af Örgütü Genel Sekreteri Agnès Callamard konu hakkındaki açıklamasında, "Rusya'nın Ukrayna'yı işgalı, devletlerin uluslararası hukuku çiğneyebileceklerini ve herhangi bir sonucu olmadan insan haklarını ihlal edebileceklerini düşündüklerinde neler olabileceğinin tüyler ürpertici bir örneğidir" dedi. Callamard sözlerini şöyle sürdürdü: "İnsan Hakları Evrensel

Beyanname bundan 75. yıl önce, İkinci Dünya Savaşı'nın küllerinden ortaya çıkartıldı. Tüm insanların haklara ve temel özgürlüklere sahip olduğunun evrensel kabulü, Beyanname'nin merkezinde yer alır. Küresel güç dinamikleri kaos içindeyken insan haklarının arada kaynamasına izin verilemez. Dünya gitgide daha istikrarsız ve tehlikeli bir yöne doğru ilerlerken insan hakları dünyaya rehberlik etmelidir. Dünyanın bir kez daha yanmasını bekleyemeyiz."

ÇİFTE STANDARTLAR DAHA FAZLA İHLALE ZEMİN HAZIRLADI

Savaş; kitlesel yerinden edilme, savaş suçları ve küresel enerji ve gıda güvensizliğine yol açmakla kalmadı, nükleer savaş hayaletini de hortlattı.

Batı'nın yanıtı gecikmedi: Moskova'ya ekonomik yaptırımlar açıklandı ve Kiev'e askeri yardım gönderildi, Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) Ukrayna'daki savaş suçları hakkında soruşturma başlattı ve BM Genel Kurulu'nda yapılan oylama ile Rusya'nın işgali bir saldırı eylemi olarak kınandı. Fakat bu güçlü ve olumlu karşılanan yaklaşım, Rusya ve diğer ülkelerin ağır ihlallerine yönelik geçmişteki tepkilerle ve Etiyopya ve Myanmar gibi ülkelerdeki çatışmalar karşısında verilen acınası tepkilerle tezat oluşturdu.

AB üye devletleri sınırlarını Rusya'nın saldırısından kaçan Ukraynalılara açarak, dünyanın en zengin bloklarından biri olarak, güvenlik arayan çok yüksek sayıda insanı kabul etmeye ve sağlık, eğitim ve konaklamaya erişimlerini sağlamaya fazlasıyla muktedir olduğunu gösterdi. Buna karşılık, birçok AB ülkesi kapılarını Suriye, Afganistan ve Libya'daki savaş ve baskılardan kaçanlara kapalı tutmayı sürdürdü.

Batının çifte standartları Çin gibi ülkelere cesaret verdi, Mısır ve Suudi Arabistan'ın insan hakları sicillerine yöneltilen eleştirilerden kaçınmasını, bunları görmezden gelmesini ve savuşturmasını mümkün kıldı. İsrail apartheid sistemini sürdürdü. Uygurlara ve diğer Müslüman azınlıklara karşı, insanlığa karşı işlenen suçlar kapsamına giren çok geniş çaplı insan hakları ihlallerine rağmen Pekin, BM Genel Kurulu, Güvenlik Konseyi ve İnsan Hakları Konseyi tarafından kınanmaktan kurtuldu.

BM İnsan Hakları Konseyi, Rusya'daki insan hakları durumu hakkında bir Özel Raportör görevlendirdi ve İran'da ölümlerle sonuçlanan protestolar hakkında bir soruşturma mekanizması kurdu. Öte yandan, Çin'in Sincan bölgesinde insanlığa karşı işlenen olası suçlara ilişkin BM'nin bizzat edindiği bulguları daha fazla araştırmama ve hatta tartışmama kararı aldı ve Filipinler'le ilgili kararı durdurdu.

DÜNYANIN ÇEŞİTLİ BÖLGELERİNDE MUHALEFET ŞİDDETLE BASTIRILDI

2022'de Rusya'da muhalifler yargı önüne çıkartıldı ve basın kuruluşları yalnızca Ukrayna'daki savaştan söz ettikleri için kapatıldı. Afganistan, Etiyopya, Myanmar, Rusya, Belarus ve çatışmaların şiddetlendiği diğer onlarca ülkede gazeteciler tutuklandı.

Avustralya, Hindistan, Endonezya ve Birleşik Krallık'ta yetkililer protestoları kısıtlayan yeni yasalar çıkartırken, Sri Lanka hızla derinleşen ekonomik krize karşı kitlesel protestoları engellemek için olağanüstü hâl yetkilerini kullandı. Birleşik Krallık hukuku, polis memurlarına, "gürültülü protestoları" yasaklama yetkisi gibi geniş yetkiler tanyarak ifade ve barışçıl toplanma özgürlüklerini zayıflattı.

Avrupa bölgesinde birçok ülke protestolara keyfi veya orantısız yasaklar getirdi. Türkiye ve Fransa, çeşitli derneklere yaptırım uygulamak veya bunları kapatmak

yoluyla örgütlenme özgürlüğünü kısıtladı. Yunanistan ve İtalya, mülteci ve göçmen hakları üzerine çalışan insan hakları savunucularını hedef aldı. Polonya ve Andorra, cinsel sağlık ve üreme sağlığı ve hakları alanında çalışan önde gelen kadın hakları savunucularını hedef aldı.

Teknoloji insanları susturmak, kamusal toplanmaları engellemek veya yanlış bilgi yaymak için birçok kişiye karşı silah haline getirildi.

İran yetkilileri, onlarca yıllık baskılara karşı daha önce benzeri görülmemiş başkaldırıyla karşılıncıya eylemlere atış mühimmatı, metal saçmalar, biber gazı ve dayak dahil hukuka aykırı güç kullanarak karşılık verdi.

Botlarla Avrupa kıyılarına ulaşmaya çalışan insanlar çoğunlukla AB'nin finanse ettiği Libya Sahil Güvenliği tarafından durdurularak Libya'ya getirildi. Libya'da sistematik olarak, insanlık dışı koşullarda uzun süreli keyfi gözaltı işlemine ve cinsel şiddet, keyfi öldürme, zorla kaybetme, zorla çalıştırma ve sömürü dahil işkenceye maruz bırakıldılar. Akdeniz'de kurtarma gemileriyle çalışan sivil toplum örgütleri yetkililerce suçlu haline getirildi ve çeşitli yollarla faaliyetleri engellendi.

Uluslararası Af Örgütü, protesto hakkı karşısında gitgide büyüyen tehditlere cevaben 2022'de, devletlerin barışçıl toplanma özgürlüğü temel hakkını zayıflatmak yönündeki artan çabalarına karşı durmak için küresel bir kampanya başlattı.

İŞLEVSİZ ULUSLARARASI KURUMLARIN ONARILMASI GEREK

Varlık nedeni itibarıyla haklarımızı koruması gereken uluslararası kurumların ve sistemlerin zayıflatılmak yerine güçlendirilmesi hayati önem taşıyor. İlk adım, hesap verebilirliği ve soruşturmaların sürdürülebilmesi ve adaletin sağlanması için BM insan hakları mekanizmalarının eksiksiz finanse edilmesidir.

Uluslararası Af Örgütü aynı zamanda BM'nin temel karar alma organı olan Güvenlik Konseyi'nin, başta küresel güney ülkeleri olmak üzere geçmişten bugüne göz ardı edilen ülkelere ve konumlara söz hakkı tanıyacak şekilde düzenlenmesi yönünde çağrı yapıyor.

Agnès Callamard, "Uluslararası sistemin bugünün gerçekliklerini yansıtabilmesi için ciddi reforma ihtiyacı var. BM Güvenlik Konseyi'nin daimi üyelerinin veto yetkileriyle tahakküm kurmaya ve denetimsiz kalan ayrıcalıklarını suistimal etmeye devam etmesine izin veremeyiz. Konsey'in karar alma sürecinin şeffaf ve etkili olmaması, bütün bir sistemi manipülasyon, suistimal ve işlevsizliğe açık hale getiriyor" dedi.

PROTESTO FOTOĞRAFLARINDA UMUT TÜRKİYE’NİN FOTOĞRAFINDA POLİS ENGELİ VAR

DAMLA KURU

Savunuculuk Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Barışçıl protesto hakkı bu sene ve gelecek sene hem küresel hem yerel düzeyde yoğun olarak çalıştığımız ve çalışacağımız bir alan. 2023’e girerken İnsan Hakları Günü’nde barışçıl protestonun bir ayrıcalık değil, bir hak olduğunu ve devletlerin bu hakkı gözetmek, korumak ve kolaylaştırmakla yükümlü olduğunu hatırlatmak için farklı bir yol izlemek istedik.

15 Aralık 2022’de Ankara’da açılışını yaptığımız bir sergimiz oldu. Bu yazıda size bu sergiden ve bu yazıyı kaleme almamdan kısa bir süre önce gerçekleşen, bizlerin de alanda olduğu Ankara ve İstanbul 8 Mart Feminist Gece Yürüyüşlerine dair gözlemlerimden bahsetmek istiyorum.

İNSAN HAKLARI GÜNÜ FOTOĞRAF SERGİMİZ

15 Aralık 2022’de Ankara Mimarlar Derneği 1927’de İnsan Hakları Günü Fotoğraf Sergimizin açılış resepsiyonunu gerçekleştirdik. Açılışta bizlerle olan gazetecilere, foto muhabirlere, üye ve aktivistlerimize, sivil toplum temsilcilerine, milletvekillerine, bürokratlara, diplomatlara çok teşekkür ederiz. Esas büyük teşekkürü ise fotoğrafları sergilensin, sergilenmesin, bu mesajları kalıcı hale getirdikleri için alandaki gazetecilere ve foto muhabirlere ediyoruz. Gazeteciler ve foto muhabirler haber alma hakkımıza sahip çıkıyor ve eylemcilerin çabaları ve mücadelesini sonsuz karelere dönüştürüyorlar. Onların bizlerle paylaştığı bu anlamlı fotoğraflar sayesinde biz de bu sergiyi açabiliydik.

Sergimizde Türkiye’nin çeşitli şehirlerden ve farklı başlıklardan protestolara yer vermeye çalıştık. Toplumsal cinsiyet eşitliği talebiyle sokaklara çıkan kadınlar ve LGBTİ+’lardan, Onur Yürüyüşlerine, iklim krizine ses çıkaran eylemlerden, işçi haklarına, Cumartesi İnsanları, Suruç, 10 Ekim, Soma Katliamı anmalarına dair 13 fotoğrafçı tarafından çekilmiş 23 fotoğrafı

sergiledik. Dahil etmek istememize rağmen çeşitli sebeplerle yer veremediğimiz nice eylemler var. Fakat sergide toplumsal cinsiyet eşitliği için sokaklara çıkmış kadınlar ve LGBTİ+’ların gerçekleştirdiği barışçıl protestolar ağırlıktaydı. Bunun sebebiyse çok açık, kadınlar ve LGBTİ+’lar yoğun bir saldırı altında olmasına rağmen pandemi boyunca bile sokakları asla terk etmediler, tüm yasak ve baskılara rağmen sokaklarda olmaya devam ettiler.

NEDEN SERGİ?

Türkiye’de ve dünyanın dört bir yanında giderek otoriterleşen devletler, protestolara neden olan ihlallere son vermek ve protestocuların değişim taleplerine kulak vermek yerine artan biçimde protestocuları hedef alıyor. Bizler de 2022’de insan hakları gününde protestocuların mesajlarını yaygınlaştırmalarına destek olmak istedik.

Sergiyi gezenler Türkiye’nin gerçek fotoğrafını göremediler çünkü fark ettik ki ne zaman bir protesto düşüncem kafamızda hemen polis şiddeti canlanıyor. Ancak biz biliyoruz ki protestolar hem haklı hem de güzeldir. Bu sene polis şiddetine odaklanamayalım, eylemcilerin mesajlarına odaklanalım istedik.

Barışçıl protesto hakkının bir ayrıcalık olmadığını hatırlatarak devletlerin protestocuları engellemek yerine barışçıl protestoların yapılabilirdiği bir atmosferi yaratmakla yükümlü olduğunu vurgulamak istedik.

Sergimizin açılışında da bahsettiğim gibi ne yazık ki sergide Türkiye’nin gerçek bir fotoğrafını sunamadık. Fakat Türkiye’de barışçıl protestoların sergideki gibi gerçekleşeceğine dair yani protestocuların polis tarafından korunduğu, kötü muameleye maruz kalmadığı, şeytanlaştırılmadığı günleri görmeye dair umudumuzu da kaybetmedik.

Sergiden birkaç ay sonra kadınların ve LGBTİ+’ların büyük coşkuyla beklediği 8 Mart Feminist Gece Yürüyüşü için takvim yaklaştı. Değişim taleplerini tıpkı sergimizde yer verdiğimiz pankartlarında olduğu gibi bir kez daha haykırmak için meydanlardaydı. Biz de barışçıl protesto hakkının kullanımını gözlemlemek için meydanlarda yerimizi aldık.

8 MART FEMİNİST GECE YÜRÜYÜŞÜ

2023, 8 Mart Feminist Gece Yürüyüşlerini gözlemlemek için İstanbul ve Ankara’daydık.

6 Şubat’ta ve 20 Şubat’ta Türkiye’nin güneydoğusunu ve Suriye’nin kuzeyini yıkıma uğratan ve hepimizi derinden sarsan korkunç depremlerin ardından bu seneki Feminist Gece Yürüyüşleri için daha çok heyecanlıydım.

Yapılan araştırmalar doğal afetlerin kadınları ve kız çocukları orantısız bir şekilde etkilediğini gösteriyor. Afet durumları aynı zamanda kadınlar ve kız çocuklar için cinsiyet temelli şiddet riskini de artırıyor ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini daha da derinleştiriyor. Fakat kadınlar daha önce olduğu gibi depremden sonra da Türkiye’nin dört bir yanında tüm kadınlar için özgür bir dünya mücadelesini büyütme amacıyla Ankara’da Sakarya Meydanı’nda, İstanbul’da Taksim ve Cihangir’deydi. Kadınların depremin ardından hazırladığı pankartlar ise çok güzel, nüktedan ve güçlendiriciydi.

İstanbul 8 Mart Feminist Gece Yürüyüşünden önce Beyoğlu Kaymakamlığı İstanbul’da gerçekleştirilmesi planlanan yürüyüşün yasaklandığını duyurdu. Bu karar aslında hiçbirimiz için beklenmedik değildi. Çünkü

tam da protesto hakkı mücadelemizin temellendiği yerden, devlet yıllardır kadınların ve LGBTİ+’ların barışçıl protestolarını yasaklıyor ve orantısız polis şiddeti ve haksız gözaltılarla baskılamaya çalışıyor. 25 Kasım 2022’de yaşananlar hala hepimizin hafızalarında dün gibi taze. Buradan bir kez daha söylüyoruz, **“Barışçıl protestolar yasaklanmamalıdır. Devletlere düşen görev barışçıl protestoların yasaklanması değil, protestoya katılanların yürüyüş sırasında korunmasının sağlanmasıdır.”** Ankara’da ise böyle bir yasaklama söz konusu değildi.

Yasak ve engellemelere rağmen Cihangir’de kadınlar bir araya geldi. Benzeri bir kalabalık ise Ankara Sakarya Meydanı’nda toplandı. Kadınlar pankartları ve sloganlarıyla bir 8 Mart’ta daha meydanları doldurdu.

İstanbul’da, polis Taksim ve Cihangir bölgesine geçişlere ve Tophane’den Boğazkesen Caddesi’ne girerek Cihangir’deki gruba katılmak için bir araya gelen göstericilerin geçişine izin vermedi. Benzeri bir engelleme Ankara’da da yaşandı. Sakarya Meydanı’ndan Yüksel Caddesi yönüne yürümek isteyen göstericiler polis barikatının önünde toplandı. Göstericiler barikatın açılması ve yürüyüşe başlayabilmek için slogan attılar fakat Polis Yüksel Caddesi yönüne yürünmesine izin vermedi, Ankara’da kadınlar İnkılap Sokak yönüne yürüdüler.

Ankara’da polis kadınların talep ettiği güzergaha yürümesine engel oldu. Kadınların ısıkları ve sloganları ile görece barışçıl bir şekilde sonlandırılan yürüyüşün aksine İstanbul’da basın açıklamasının ardından Cihangir’de bir araya gelen grup kutlamalar eşliğinde alandan ayrılmaya başlamışken polis protestoculara karşı birden fazla kez biber tozu topu kullandı. 8 Mart Yürüyüş Komitesi’nin çağrısı üzerine protestocuların çoğunluğu dağılırken, polis kalan protestoculara gözaltı uyguladı.

Tekrar hatırlatmak isterim ki barışçıl protesto bir insan hakkıdır ve devletlere düşen görev barışçıl protestoları dağıtmak veya katılımcıları göz altına almak değil, protestocuların güvenliğini sağlamak ve taleplerini dinlemektir.

Ve yine tekrar etmek isterim ki Türkiye’de barışçıl protestoların polis tarafından korunduğu, protestocuların kötü muameleye maruz kalmadığı, şeytanlaştırılmadığı günleri görmeye dair umudumuz var, sergimizdeki fotoğraflar bir gün Türkiye’deki protestocuların gerçekliğini tam olarak yansıtacaktır.

Dünyanın her yerinden insanlarla birlikte, barışçıl protesto hakkını korumak ve değişim için protestoları savunmak isterseniz, internet sitemizde yer alan kampanyamıza imza verebilirsiniz.

ŞUBAT DEPREMLERİ HAKKINDA: İNSAN HAKLARI ODAKLI BİR DEĞERLENDİRME

Uluslararası Af Örgütü 6 Şubat ve 20 Şubat'ta gerçekleşen ve Türkiye'nin güneydoğusunu ve Suriye'nin kuzeyini derinden etkileyen yıkıcı depremlerle ilgili bir brifing yayınladı. 50 binden fazla kişinin yaşamını yitirdiği, yüz binlerce kişinin evinden, barınma, gıda, içme suyu gibi temel ihtiyaçlarından yoksun kaldığı bu zorlu dönemde, Af Örgütü yayınladığı brifing ile kriz durumlarında insan haklarının askıya alınamayacağını ve insan haklarının iyileştirilmesi ve korunması için koordineli çaba gösterilmesi gerektiğini vurguluyor.

AYRIMCILIK YAPMAMA İLKESİ

Devletin tüm müdahaleleri insanların haklarını savunabilmelerini güvence altına almalıdır. Irk, etnik köken, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya diğer türde fikir, ulusal veya toplumsal köken, cinsel yönelim, medeni durum, mülkiyet, engellilik, doğum, yaş veya diğer statüleri temelinde dezavantajlı kılınmalarını ve misillemelere maruz bırakılmamalarını sağlamalıdır.

YAŞAM HAKKI

Enkaz altında mahsur kalan insanları kurtarmak için personel, makineler ve operasyonel ekipmanı içeren hayat kurtarıcı yardımların acilen sağlanması şarttır. Türkiye, Suriye ve uluslararası toplum yardımların gereksiz siyasi etki ve manevralara maruz kalmadan daha hızlı ve etkili bir şekilde sağlanması konusunda kararlılık göstermelidir. BM üye devletleri, hayatta kalanların acil ihtiyaçlarını karşılamak için gereken süre boyunca BM'nin kuzey Suriye'ye yeterli erişimini sağlamak adına ellerinden geleni yapmalıdır.

BİLGİYE ERİŞİM HAKKI

İnsani felaketlerden hayatta kalanlar anladıkları bir dilde, zamanında, konuyla ilgili, erişilebilir ve doğru bilgilere ayrımcılık olmadan erişme hakkına sahiptir. Asgari olarak, afetten kurtulanlar, kimin öldüğü veya öldüğünün düşünüldüğüyle ilgili zamanında verilen bilgilere, kaybolan yakınları veya arkadaşlarıyla ilgili varsa mevcut bilgilere ve gıda, su, barınma, tıbbi hizmetler, üreme sağlığı ve diğer temel hizmetlerin sağlanmasıyla ilgili belirli ayrıntılara erişebilmelidir.

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ/BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

Devletler ifade özgürlüğü hakkına saygı göstermek, bu hakkı geliştirmek ve gereğini yerine getirmekle yükümlüdür. Medya, kamu yararına haberler ve bilgiler sağlamaktadır ve özellikle bu tür bilgilerin hayat kurtarıcı olabileceği kriz zamanlarında özgürce çalışmasına izin verilmelidir.

KEYFİ GÖZALTILAR

Keyfi gözaltı yasağı mutlaklıktır. İnsanların ifade özgürlüğü hakkı, keyfi gözaltı gibi misillemelere maruz kalmaksızın hükümetlerini eleştirme hakkını da içerir.

İŞKENCE VE DİĞER TÜRDE KÖTÜ MUAMELE

İşkence ve zalimane, insanlık dışı ve alçaltıcı muamele yasağı, ulusal olağanüstü hâl dönemlerinde dahi istisnaya izin vermeyen mutlak bir yasaktır.

YERİNDEN EDİLEN KİŞİLERİN HAKLARI

Hayatta kalanların otellerde, yurtlarda, hostellerde ve deprem mağdurlarına ayrılan diğer konaklama mekanlarında barınmaya erişimi sağlanmalı; depremden etkilenen bölgelerdeki insanların bölgeden çıkmasına ve diğer kentlerde barınma ve insani yardım talep etmesine izin verilmelidir. Yetkililer, insani yardım kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve etkilenen insanların temsilcileriyle işbirliği içinde insanları geçici konaklama yerlerinden daha kalıcı barınma türlerine taşımak için alınacak tedbirler dahil olmak üzere yardım ve iyileştirme tedbirleri için zaman sınırı olan bir plan oluşturmalıdır.

MÜLTECİLERE VE GÖÇMENLERE YÖNELİK MUAMELE

Mülteci veya sığınmacı statüleri nedeniyle uluslararası korumaya ihtiyaç duyan kişilerin

hakları güvence altına alınmalıdır. Türkiye yetkilileri mültecilerin günah keçisi haline getirilmesine iştirak etmemeli ve başkaları tarafından mültecilere karşı işlenen benzeri suistimallere müsamaha göstermemelidir.

Devlet yetkilileri ayrımcılıktan kaçınma yükümlülükleri dışında bir de yargı yetkilerine tabi olan kişi ve grupların insan haklarını ayrımcılık yapılmayan bir temelde korumak konusunda genel bir pozitif yükümlülüğe sahiptir.

Göçmenlere hem Türkiye hem de Suriye'nin taraf devlet olduğu Tüm Göçmen İşçilerin Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme dahil olmak üzere uluslararası insan hakları standartlarına uygun muamele edilmelidir.

ÇOCUKLARIN HAKLARI

Çocuğun ayrımcılığa maruz bırakılmama hakkı, çocuğun üstün yararı, sesini duyurma hakkı ve yaşam hakkı, hayatta kalma ve gelişme ilkeleri, hükümetlerin depreme müdahalelerinde temel önem taşımaya devam etmektedir.

Ailelerinden ayrılan ve refakatsiz çocukların evlat edinilmesi ancak çocuğun üstün yararına olduğu değerlendiriliyorsa ve ailesini bulma ve çocuğu ailesine kavuşturma çabaları sonuçsuz kaldıysa gerçekleştirilmelidir. Durum belirsizliğini koruyorsa evlatlık verme düzenlemelerinden kaçınılmalıdır.

Devlet, çocukları insan ticaretinden, çocuk emeğinden, evlendirmek için satmak ve fuhş zorlamak gibi güncel kölelik formlarından ve diğer istismar ve sömürü biçimlerinden korumak zorundadır.

Türkiye ve Suriye devlet kurumları çocukların statüsünü belirlemek için kapasite sağlamalı ve arama-kurtarma ve afet yardım operasyonları bağlamında ailelerin ayrılmasını en düşük seviyeye indirmek için her türlü çaba sarf edilmelidir.

KADINLARA VE KIZ ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDET

Afet sonrası durumlarında kadınlar ve kız çocuklar cinsel şiddet, insan tacirleri tarafından sömürü ve cinsel sağlık, üreme sağlığı ve ruhsal sağlık ve bakım hizmetlerine azalan erişim konularında bilhassa risk altındadır. Kadınlar ve kız çocuklar regl ürünlerine ve tıbbi ihtiyaçlarını özel olarak ele alacak sağlık hizmetlerine erişebilmelidir.

Yardım dağıtımından sorumlu yerel yetkililer kadınlara toplumsal cinsiyetleri veya medeni durumlarına dayalı ayrımcılık uygulamamalıdır. Yardım ve yeniden inşa çalışmalarına katılanlar, cinsel şiddet başta olmak üzere toplumsal cinsiyete dayalı tüm şiddet biçimlerini önlenmenin, çalışmalarının temel niteliği olmasını sağlamak zorundadır. Bu türde şiddetten hayatta kalanlara, uygun tıbbi ve psikososyal destek sağlanmalıdır.

LGBTI+'LARIN HAKLARI

Türkiye yetkilileri yardım sağlamada LGBTI+'lara ayrımcılık yapmamalı, LGBTI+'ları hedef gösteren veya günah keçisi haline getiren söylemlerden ve diğer fiillerden kaçınmalı ve LGBTI+ topluluğu üyelerine ayrımcılık yapan, onları nefret söylemiyle hedef alan ve fiziksel saldırıya maruz bırakan herkesten hesap sormalıdır.

YAŞILARIN VE ENGELLİLERİN KAPSANMASI

Yardım çalışmaları yerinden edilme alanlarında altyapının -örneğin barınaklar, tuvaletler, su dağıtım noktaları- yaşlılar ve hareket kabiliyeti sınırlı kişiler için erişilebilir olmasını sağlamalıdır. Yardım dağıtımına katılan kuruluşlar ister erzak ister nakde dayalı yardım olsun, yardımların yaşlılara ve engellilere eşit şekilde ulaşmasını ve bu çalışmaların merkezileşmemesini sağlamalıdır. Yine, sağlık hizmetleri sadece merkeze dayalı olmamalı ve yaşlıların ve engellilerin ilaç, sevk ve takip hizmetleri ile nitelikli destekleyici cihaz ve protezlere erişebilmesini garanti etmelidir.

İŞ DÜNYASI VE İNSAN HAKLARI

Tüm şirketler insan haklarına saygı ve başkalarının haklarına zarar veren her türde faaliyet/operasyondan kaçınma yükümlüğü altındadır. Bu bağlamda şirketlerin, örneğin bina güvenliği ve inşaat kurallarını ihlal ederek afette oynamış olabilecekleri rol yetkililerce soruşturulmalı, sorumluluğu tespit edilenler adil koşullarda yargılanmalı ve cezasızlığın önüne geçilmelidir.

ASKERİ OPERASYONLAR

Suriye ve Türkiye hükümetleri ve silahlı gruplar dahil olmak üzere tüm taraflar acilen sivilleri ve sivil altyapıyı hedef alan saldırılara ve bölgedeki tüm gelişigüzel saldırılara son vermelidir.

DEPREMZEDE MÜLTECİLER

DAMLA UĞANTAŞ

Kampanyalar Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Şubat ayında Türkiye ve Suriye'yi yıkıma uğratan korkunç depremler insan hakları açısından büyük bir kırılma yarattı. İlk depremlerin üzerinden iki aydan uzun süre geçmişken bölgede insanların ve toplulukların ihtiyaçları artmaya devam ediyor. Ancak sıklıkla dikkat çektiğimiz üzere toplumun bazı kesimleri yaşanan hak ihlallerinden geri kalan kişilere oranla çok daha derinden etkilendi. Kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler, LGBTI+’lar, mülteciler kriz durumlarında artan zorluklarla karşılaşmaları nedeniyle ayrımcılığa karşı özel korumaya ihtiyaç duyarlar.

Bu yazıda, depremin ardından mültecilerin karşı karşıya kaldıkları hak ihlallerine odaklanacağım. Bu konuyu tercih etmemin ilk nedeni, hedef gösterilen, dışarıda bırakılan mültecilerin de depremden etkilenen herkes gibi depremzede olduğu gerçeğinin sıklıkla göz ardı edildiğini gözlemlemem, ikincisi ise depremedelerin yaşadığı mağduriyetlere ek olarak yabancı düşmanlığına/göçmen karşıtlığına dayanan saiklerle hak ihlallerinden daha sert bir biçimde etkilenmeleri veya bu saiklerin hak ihlallerine yol açtığı gerçeğidir.

DEPREMDEN ÖNCE DURUM NEYDİ?

Deprem felaketi, yüz binlerce insanı evsiz ve barınma, gıda, içme suyu ve tıbbi bakımdan yoksun bıraktı. Bu kişiler arasında çok ciddi sayıda mülteci de bulunuyordu. Depremin ilk anından itibaren mültecilerin, hem sivil hem

de devlet görevlileri tarafından ırkçı saldırılarda ve/veya nefret söylemi beraberinde fiziksel şiddet ve sözlü tacizle hedef alındığı çok sayıda olay belgelendi. Ancak deprem sonrasında yaşananlara değinmeden önce depremden önceki duruma dair de kısa bir hatırlatma yapmakta fayda var. Türkiye, dünyada en fazla mülteciyi ağırlayan ülke konumunda. Ancak mültecilerin insan haklarına erişimlerinde ciddi sorunlar yaşanmaya devam ediyor.

Suriye’den göçün başladığı yıllarda uluslararası koruma başvuruları konusunda yetkili kurum BM Mülteci Yüksek Komiserliği idi. Bu yetki 2018 yılında Göç İdaresi’ne devredildi. Yetki devrinin ardından Göç İdaresi, yıllık olarak yayınladığı raporlarını paylaşmaya son verdi. Bu güncel duruma dair detaylı verilere ulaşmayı neredeyse imkansız kılıyor. Ayrıca yapılan değişiklik, uluslararası korumaya erişimde ciddi bir azalmaya neden oldu. Örneğin, Göç İdaresi, 2019 yılında 5 bin 449 kişiye uluslararası koruma statüsü verirken, BMMYK bir önceki yıl 72 bin 961 kişiye uluslararası koruma statüsü vermişti.

Mülteciler konusunda önemli politika değişikliklerinden birisi de 2022’de gerçekleşti. Kamuoyunda ‘seyreltme projesi’ olarak nitelenen kararlar doğrultusunda 16 il kayda kapatıldı. Buna paralel olarak uluslararası koruma prosedürlere erişim zorlaşmaya devam etti. İnsan hakları örgütleri, geçtiğimiz yıl Türkiye makamlarının

yüzlerce Suriyeli mülteciyi keyfi olarak gözaltına aldığını ve hukuka aykırı şekilde geri gönderdiğini belgelendi. Tüm bunlar yaşanırken, siyasi partilerin ‘Geri göndereceğiz’ söylemi de giderek güçlendi.

DEPREMZEDE MÜLTECİ SAYISI 1 MİLYONDAN FAZLA

Yukarda ortaya koyulan tespitler mültecilerin deprem öncesinde de oldukça kırılgan bir durumda olduğunu göstermesi açısından önemli. Depremden sonra yaşananlara dönecek olursak, ağır şekilde etkilenen 10 il, aynı zamanda 1 milyondan fazla mültecinin, yani Türkiye’deki toplam mülteci nüfusunun %28’sinin yaşadığı bir bölgeydi. Depremden en ağır yarayı alan Hatay’ın da kayda kapatılan iller arasında bulunduğunu yani nüfusunun %25’ini mültecilerin oluşturduğunu söylemekte fayda var.

Depremin hemen ardından 7 Şubat’ta Göç İdaresi bir genelge yayımlayarak, normal şartlarda ikametinin olduğu ilin göç idaresinden izin almadan il dışı seyahat etmesi yasak olan mültecilerin, 90 gün boyunca İstanbul dışındaki tüm illere gidebilmesine izin verdi. Kısa bir süre sonra Göç İdaresi fikir değiştirerek yeni bir genelge yayımladı.

Kamuoyuna açık bir şekilde paylaşılmayan, 13 Şubat tarihli genelgede yalnızca Kahramanmaraş, Gaziantep, Hatay, Adıyaman ve Malatya’da yaşayan mültecilerin yol izni alabileceği ancak bu yol izninin 60 gün ile sınırlandırılacağı belirtiliyordu. Depremden kısmi olarak etkilenen illerde yaşayan Suriyelilerin yol izni alması ise hasar değerlendirmesi şartına bağlanıyordu.

Mültecilerin deprem bölgesinden ayrılmaları da yalnızca kendi imkanları ile mümkün oldu. Bu anlamda kamu kurumları tarafından organize edilen bir destek bulunmuyordu. Genelgede ısrarla altı çizilen bir kural daha vardı; başka şehre giden mülteciler, kayıtlarını o illere taşıyamayacaklardı ve yol izninin sona ermesiyle kayıtlı oldukları illere dönmek zorundaydılar. Bu yazının yazıldığı sırada 60 günlük yol izninin sona ermesine yalnızca birkaç gün kalmış durumda. Tam da bu nedenle sormamız daha da anlamlı oluyor; bu insanlar nereye dönecek?

60 günün ardından deprem bölgesinde temel ihtiyaçlara erişim konusunda yaşanan sıkıntılar, ilk günler kadar yakıcı olmasa da devam etmekte. Çadır ve konteyner kentler

kuruldu ancak uzun süreli barınmaya imkan verecek yeni konutların inşasında temeli yeni atılmış birkaç inşaat dışında bir ilerleme mevcut değil. Çadır/konteyner kent koşullarının burada barınmaya devam eden herkes için zorlayıcı olduğunu farkındalığıyla vurgulamak gerekiyor; başka şehirlerde barınma ve yaşama imkanı olan kişileri zorunlu olarak, büyük oranda hasar almış, temel ihtiyaçlara dair hala çok ciddi sıkıntıları olan bölgelere göndermek insan hakkı ihlallerine kapı aralamaz mı?

GÖÇ İDARESİ DUYURULARINI KİMİN İÇİN YAPAR?

Bu alanda çalışan biri olarak deprem sonrası beni en çok şaşırtan durum ise Göç İdaresi’nin internet sitesinde mültecilere/göçmenlere dair tek bir duyurunun yer almamasıydı. Göç İdaresi’nin internet sitesine girecek olursanız manşette yer alan duyuruların tamamının depremle ilgili ancak hiçbirinin mültecilerle ilgili olmadığı göreceksiniz. Temel görevi “Göçle ilgili iş ve işlemleri yürütmek” olan bir kurum 1 milyondan fazla mültecinin etkilendiği bir felakette göçle ilgili nasıl olur da bir duyuru paylaşmaz? Dahası manşette yer alan duyurulardan bir tanesi “Afetzedeler Geçici Kimlik Belgelerini e-Devlet’ten Alabilecekler” başlığını taşıyor. Haberde vatandaş olmayanlara dair tek bir kelime dahi geçmiyor. Merak edip sitenin kalanını inceledim ve deprem anında geçici koruma kimlik belgesini kaybetmiş bir mültecinin ne yapması gerektiğine dair bir bilgilendirme bulamadım. Yine sitede yer alan sıkça sorulan sorular kısmında da mültecilere dair tek bir cevap bulunmuyor. Asıl işi göçmenler olan bir kurum duyurularını kimin için yapıyor?

Mültecilere dair mutlaka belirtmek gereken bir durum da Türkçe dışında bölgede konuşulan dillerde duyuru yapılmaması oldu. Kürtçe veya Arapça konuşan bir kişinin yardım dağıtım noktalarını öğrenmesini bile oldukça güçleştiren bu durum arama kurtarma faaliyetleri sırasında sosyal medyadan yayılan bilgilendirmelerin de enkaz altında kalan veya yakınlarına ulaşmaya çalışan kişilerin sesinin duyulmasını engelledi.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

Deprem sonrasında mültecileri yoğun olarak etkileyen durumlardan biri de bazı siyasi figürlerin sosyal medya paylaşımlarıyla yaygınlaşan yağma iddialarıydı. Bu sosyal

medya paylaşımlarının ardından hem Türkiyeli hem de Suriyeli çok sayıda kişi kamu görevlileri veya bölgede bulunan sivililer tarafından işkence ve kötü muameleyle maruz bırakıldı. Uluslararası Af Örgütü ve HRW’nun belgelediği 13 vakadan dördünde mağdurlar Suriyeli mültecilerdi ve bu saldırılarda yabancı düşmanlığına dayalı ek saikler mevcuttu.

İncelenen vakalardan sadece altısında yetkililerden şikâyetçi olundu. Suriyeliler, şikâyetle bulunmak konusunda bilhassa tereddütlüydü. Deprem bölgesinde çevirmenlik yapan Suriyeli bir kadın, “Jandarmaların çoğu Suriyelilere hırsız muamelesi yaptı ve çok saldırgan davrandılar. Suriyelilerin kurtarma ekipleriyle olmalarını kabul etmediler ve çok sinirliydiler” diye konuştu. Suriyeli bir arama-kurtarma gönüllüsü ise “Dışarı çıkmaya korkuyorum çünkü arabamın fotoğrafları ve bizim dayak yediğimiz videolar sosyal medyada dolaşıyor. Hastaneye gidip darp raporu almadım çünkü Suriyeli olduğum için yağmacı sanılmaktan korkuyorum” dedi.

NE YAPILMALI?

Uzun yıllar boyunca konuşmaya devam edeceğimiz bu korkunç felaketten bölgede yaşayanlar herkes çok derinden etkilendi. Mağdurlar arasında ciddi sayıda mültecinin olduğu gerçeğini unutmamak ve planlamaları bu gerçeği de dikkate alarak yapmak gerekiyor. Zira, devletler, insan hakları yükümlülüklerini ayırm yapmadan gözetmeli, korumalı ve gereklerini yerine getirmelidir. Devlet pozitif yükümlülükleri kapsamında kişilerin statüleri temelinde dezavantajlı kılınmamasını ve misillemelere maruz bırakılmamasını güvence altına almalı. Ve son olarak kamu görevlileri ve siyasi figürler, bir grubu alenen hedef gösteren ve saldırıya açık hale getiren söylem ve davranışlardan kaçınmalıdır.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ TEKLİFİ ÖZÜNDE NE ANLAMA GELİYOR?

DENİZ AKDENİZ BELOVACIKLI

Kampanyalar Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

2022'nin son çeyreğini AK Parti'nin anayasa değişikliği teklifi tartışmaları ile kapattık. Başörtüsü üzerinden kadınların inanç özgürlüklerini korumayı amaçladıklarını ifade ettikleri ve "Başörtüsü teklifi" adını verdikleri bu teklif özünde özgürlüklerden de onları korumaktan da oldukça uzak.

9 Aralık 2022'de AK Parti tarafından TBMM Başkanlığı'na sunulan, ardından 19 Ocak ve 24 Ocak tarihlerinde TBMM Anayasa Komisyonu'na taşınan ve komisyonda kabul edilen Anayasa değişikliği teklifi iki maddede değişiklik ve eklemeleri kapsıyor.

MADDE 24 - DİN VE VİCDAN HÜRRİYETİ

Teklif göre Anayasa'nın 24'üncü maddesinde, "Temel hak ve hürriyetlerin kullanılması ile kamu veya özel kesim tarafından sunulan mal ve hizmetlerden yararlanılması, hiçbir kadının başının örtülü veya açık olması şartına bağlanamaz. Hiçbir kadın; dini inancı sebebiyle başını örtmesi ve tercih ettiği kıyafetinden dolayı eğitim ve öğretim, çalışma, seçme, seçilme, siyasi faaliyette bulunma, kamu hizmetlerine girme ile diğer herhangi bir temel hak ve hürriyeti kullanmaktan ya da kamu veya özel kesim tarafından sunulan mal ve hizmetlerden yararlanmaktan hiçbir surette

"Herkes dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir."
Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Madde 10

yoksun bırakılamaz. Bu nedenle kınanamaz, suçlanamaz ve herhangi bir ayrımcılığa tabi tutulamaz. Alınan veya verilen bir hizmetin gereği olan kıyafet söz konusu olduğunda devlet, ancak dini inancı sebebiyle kadının başını örtmesini ve tercih ettiği kıyafetini hiçbir surette engellemek şartıyla gerekli tedbirleri alabilir." şeklinde bir değişiklik yapılmak isteniyor.

Değişikliğin gerekçesinde iddia edilen aksine 24. maddede yapılmak istenen değişiklik din ve vicdan özgürlüğü açısından genişletici değil daraltıcı bir yapıya sahiptir. İnancın sembollerini yalnızca başörtüsüne indirgemek ve bunu da kadınlar ile sınırlandırmak oldukça daraltıcı ve aynı zamanda da ayrımcı bir yaklaşımın ürünüdür.

Devlet ve hükümetler tüm din ve inançlara mensup insanlara kanun önünde eşitlik sağlamak ve aralarında hiçbir koşulda ayrımcılık yapmamakla yükümlüdür. Ek olarak, 24. maddeye getirilmek istenen bu değişiklik Anayasa'nın eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağıyla (Madde 10), İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 2 ve 18. maddeleriyle ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara Yönelik Sözleşme'nin 2. maddesinin 2. fıkrasıyla (2.2) çelişir niteliktedir.

MADDE 41 - AİLENİN KORUNMASI VE ÇOCUK HAKLARI

Verilen değişiklik teklifinin ikinci kısmı kapsamında ise Anayasa'nın 41. Maddesi'nin "Ailenin korunması ve çocuk hakları" şeklindeki birinci kenar başlığı "Ailenin korunması, evlilik birliği ve çocuk hakları" şeklinde değiştirilmek istenmekte ve ek olarak maddenin "Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır" şeklindeki birinci fıkrasına "Evlilik birliği, ancak kadın ile erkeğin evlenmesiyle kurulabilir" ibaresi eklenmek istenmektedir.

Türk Medeni Kanunu madde 124-144, Evlendirme Yönetmeliği ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu evliliği yalnızca kadın-erkek arasında gerçekleşebilecek bir işlem olarak ele almaktadır. Dolayısıyla var olan düzenlemeler evlilik eşitliği açısından sınırlandırıcı ve ayrımcı bir niteliğe sahiptir.

Anayasa 41. maddeye yapılmak istenen eklemenin gerekçesinde "güçlü aile", "ailenin korunması", "aileye yönelik her türlü saldırı, çürüme, tehdit ve sapkınlığa karşı tedbir" gibi LGBTİ+'ları hedef gösteren

ve toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılığı derinleştiren ibareler yer almaktadır. Gerekçe metninden de anlaşılacağı üzere, yapılmak istenen bu değişiklik LGBTİ+'ları ve kendisini ikili toplumsal cinsiyet normları dışında tanımlayanları hedef almakta ve toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılığın odağı haline getirmektedir. 24. Maddede istenen değişiklikte olduğu gibi bu değişiklik talebi de bireylerin hak, özgürlük ve eşitliklerinin tanımlandığı Anayasa'nın 10. Maddesi'ne alenen aykırıdır. Ek olarak, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 1,2 ve 16. maddelerini de aykırıdır.

Yapılmak istenen bu değişikliğin sebebi aile ve evlilik kurumlarını "tehlile, tehdit, saldırı ve sapkınlıklara" karşı korumak olarak servis edilerek değişikliğin kendisinde olduğu gibi gerekçelendirmesinde de LGBTİ+'lar ve kendisini toplumsal cinsiyet normları dışında tanımlayanlar hedef haline getirilmektedir. Kanunlar ve yönetmeliklerdeki düzenlemeler halihazırda evlilik eşitliği açısından oldukça sınırlandırıcı bir yapıda iken, bu maddenin bir de Anayasa'ya eklenmesi ayrımcılığı daha da derinleştirecektir.

Anayasa içeriği ve yapısı itibarıyla kapsayıcı ve çoğulcu, temel hak ve özgürlükleri koruyan ve güvence altına alan ve tüm bireylerin doğumdan itibaren sahip olduğu evrensel insan haklarına eşit bir şekilde erişebilmelerinin teminatı niteliğinde olmalıdır. Bu bağlamın dışına çıkan tüm düzenlemeler ve değişiklikler devletlerin insan haklarını koruma yükümlüğünü ihlal eder.

Bir gruba veya zümreye imtiyaz sağlayan veya bir grubu veya zümreye ayrımcılık niteliği taşıyan tüm düzenlemeler "Kanun önünde eşitlik" ilkesine temelinden aykırıdır. 24. Ve 41. Maddelerdeki değişiklik teklifleri Anayasa madde 10'da (Kanun önünde eşitlik) ve ek fıkralarında yer alan herkesin kanun önünde eşit olduğu ve devlet organları ve idari makamların bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda olduğu maddelerine aykırıdır ve çelişir niteliktedir.

Ek olarak, Türkiye'nin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi'nde (CEDAW) yer alan "İnsan Hakları Sözleşmelerine Taraf Devletlerin, kadınlar ve erkeklerin tüm ekonomik, sosyal, kültürel, medeni ve siyasi haklardan eşit olarak yararlanmaları" konusundaki teminatına aykırıdır ve de Medeni ve Siyasi Haklara Yönelik Uluslararası Sözleşme'nin 2. maddesinin 1. fıkrasına ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara Yönelik Sözleşme'nin 2. maddesinin 2. fıkrasına da aykırıdır.

Anayasa değişikliği teklifi ile yapılmak istenenin aksine devletler ve hükümetler sınırları içerisinde yaşayan tüm bireylerin her türlü hak ve özgürlüklerini sınırlandırmakla değil korumakla, tüm bu hakların güvenli ve özgür bir ortam içerisinde kullanılabilmesini teminat altına almakla ve bunların önünde oluşan veya oluşabilecek tüm engelleri kaldırmakla yükümlüdür.

2[0] YILIN ARDINDAN DOĞAL VE SUNİ KRİZLERDE NİRENGİ NOKTAMIZ VE REÇETEMİZ AYNI: İNSAN HAKLARI

HERKESE MERHABA,

Uluslararası Af Örgütü Türkiye'deki yirminci yılını henüz doldurmuşken, Türkiye Şubesi'nin yönetim kurulu da iki yılın ardından Haziran ayında görevini yeni yönetim kuruluna devredecek. Bu aynı zamanda benim için beş yılı aşkın zamandır yürüttüğüm başkanlık rolünün de sona ermesi demek.

Başkan seçildiğim sırada şubemizin önceki direktör ve yönetim kuruluna dönük ceza soruşturması ve buna eşlik eden bir önceki başkanımız ve aynı zamanda Onursal Başkanımız Taner Kılıç'ın tutukluluğu hiç şüphesiz koşulları daha zor kıldı. Bu haksız yargılamanın, sonunda olumlu bir yola girdiğini düşünüyoruz ve 6 Haziran'da yapılacak duruşmada güzel bir haber vermeyi umuyoruz. Ancak vereceğimiz güzel haber ne Taner'in tutuklulukta geçen 14 ayını ne de İdil ve yargılanan diğer hak savunucularının tutuklulukta geçen yaklaşık dört ayını geriye getirecek. Biz kaybedilen, alınan, el konulan zamanı da geri istiyoruz ancak bunun hiçbir zaman mümkün olmayacağını biliyoruz. Bu nedenle ve aynı zamanda adil bir yargılanma sistemine de ihtiyaç duyuyoruz.

Başta Avrupa Şubelerimiz olmak üzere dünyanın bütün kıtalarına yayılmış Uluslararası Af Örgütü'nden mevkidaşlarımız bize hayranlıklarını belirterek cesaretimiz için tebrik ettiklerinde onlara hep şunu söyledim, "Biz kahraman falan değiliz, basitçe, sadece insan onuruna yaraşır bir dünyada yaşamak istiyoruz ve savunduğumuz tek şey bu." Ve Türkiye'de bir süredir suç haline getirilen de esasına bakılırsa tam olarak bu, herkesin, ama herkesin, herhangi bir istisna içerilmeksizin bütünüyle insan onuruna yaraşır biçimde yaşamasını savunmak. Ancak bu basit talebi dile getirmenin maliyetini çok ağır bir biçimde ödedik. Fakat ne mutlu ki ayakta kalmayı, herkesin temel haklara erişebildiği, insan onuruna yaraşır şekilde yaşadığı bir ülkeyi ve dünyayı talep etmeye devam edebildik. Bu bizim için bir dönemeç oldu.

Türkiye Şubesi açısından her türlü senaryonun masada olduğu bir dönemde üyelerimiz, çalışanlarımız, aktivistlerimiz ve destekçilerimizle yürüttüğümüz çalışmanın sonunda bugün artık kurulları işler, uluslararası hareketin tartışmalarına angaje, küresel insan hakları hareketiyle entegre bir faaliyet içerisindeyiz. Eksiklerimiz ve açıklığı hatalarımızın olmaması mümkün değil. Mücadele ederken kendimize dair eksikliklerin de farkına varıyoruz. Bu aynı zamanda öğrendiğimiz bir süreç.

Bir toplumda, bir çevrede yaşıyoruz ve doğal olarak toplumun ve çevrenin bileşeni olan bizlerin, toplum ve çevrede yaşanan güzel ve acı deneyimlerden kendimizi soyutlamamız imkansız. Güzel deneyimlerimizin azlığını, acı deneyimlerimizin ise fazlalığını, doğa ile bütünleşik bir yaşam kuramadığımız için kötü bir şekilde idrak ettik. Modern Türkiye tarihinin kayıp sayısı bakımından en ağır sonuçlara yol açan depremlerini Şubat ayının ilk günlerinde birçok ilde deneyimledik. Bu yazının kaleme alındığı 27 Mart'ta ölümler, resmi açıklamalara göre 50 binin üzerinde ve bu sayı hala kesinleşmiş nihai sayı değil. Bu kayıplara Türkiye'deki Suriyeli mülteci ve sığınmacılar da dahil. Deprem etkilediği ve iç savaşın sona ermediği Suriye'de ise altı bini aşkın ölüm olduğu, kesin olmamakla birlikte paylaşıyor.

Deprem sonrasında yaşadıklarımız sivil toplumun ve ifade özgürlüğünün, engelleyemediğimiz felaketlere karşı direnebilmemiz açısından ne kadar önemli olduğunu gösterdi. Somut olarak ölçmemiz mümkün olmasa da hepimiz biliyoruz ki, ifade özgürlüğünün yoğun olarak baskılandığı bir coğrafyada, insanların, yaşam hakkına erişim konusunda pozitif yükümlülüklerle sahip olan devletlerin, bu konudaki eksikliklerini gün yüzüne çıkaracak olan; açık ve özgür bir tartışma ortamının varlığıdır. Ancak böylelikle belediyeler, valilikler gibi devlet kurumlarını depremden etkilenmeyen binaların yapılması için aktif bir şekilde denetleme görevlerini yerine getirmeye zorlayabiliriz. Ne var ki yargı sistemi hesabı binaları inşa eden müteahhitlerden soruyor. Bu bir yere kadar anlaşılabilir ve şüphesiz süreç bir bütün, yani

bu gerekli bir müdahale olabilir. Ancak, özgür bir tartışma ortamında, sözlerimiz suç eylemleri olarak nitelenmeden, devlet kurumlarının sorumluluklarını tartışamıyorsak bu bizi, gelecekte yaşanacağı mutlak olan depremlere karşı korumasız kılacak. Ve belki de bundan birkaç yıl veya birkaç on yıl sonra size seslenecek olan şube başkanımız, aynı değerlendirmeleri paylaşacak.

Başta da belirttim, Uluslararası Af Örgütü yeryüzünde altmış yıldan fazla süredir devam eden seyahatini sürdürürken, biz de Türkiye'de yirmi yılı geride bırakmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Uluslararası Af Örgütü'nün uluslararası tüzüğünde açıkça ifade edilen ana prensiplerimizden biri de "tarafsızlık". Finansal bağımsızlığımızın, yani devletlerden, özellikle araştırma, raporlama, hak savunuculuğu gibi faaliyet alanlarımızı sürdürebilmemiz için herhangi bir fon almıyor oluşumuzun, sadece tarafsız olmamıza değil tarafsız olarak algılanmamız için ifade ettiği anlam çok büyük. Tabii ki bunun en önemli unsuru üyelerin, bağışçıların ve destekçilerin yaptığı katkılar. Şu satırları okuyor olmanız bu büyük işbirliğinin bir parçasının da siz olduğunu gösteriyor. Bu nedenle sizlere müteşekkirimiz. Verdiğiniz destek aynı zamanda dünyanın birçok ülkesinden gönderilen şube delegelerinin senelik olarak yaptığı Küresel Genel Kurul toplantılarında insan haklarının dünya üzerindeki durumunu tartışmaya ve gelecek dönemlerin stratejilerinin hazırlandığı ve önceliklerinin saptandığı toplantıları yapmaya da vesile oluyor.

Küresel Genel Kurul toplantımızı yapacağımız Ağustos ayında; iklim krizi, feminist liderlik gibi temel konuları insan hakları mücadelemiz için nasıl içselleştireceğimizi tartışmaya devam ederken, önümüzdeki dönem takip edeceğimiz stratejiler üzerine de yoğunlaşacak, böylelikle temel işlevi, üyeler tarafından inşa edilen stratejileri uygulamak olan Uluslararası Af Örgütü şubelerinin yönetici ve çalışanlarına, beraberce inşa ettiğimiz hedefler için yönlendirme işlevimizi yerine getirmiş olacağız.

Türkiye Şubesinin de küresel düzeyde saptanan bu öncelikleri göz önünde bulundurarak faaliyetlerini sürdürmesi, mevcut yönetim kurulu için olduğu kadar gelecek yönetim kurulları için de önemli bir sorumluluk. Daralan sivil alanı ve insan hakları alanını geliştirmek, bunu yaparken toplumsal cinsiyet eşitliğini temel almak için önümüzdeki dönem ifade özgürlüğü üzerinde yoğunlaşmış bir Amnesty görmeye devam edeceksiniz.

Dünya ölçeğindeki insan hakları gündemini tehdit eden durumlar ise önümüzdeki dönem risk faktörleri olmaya devam edecek. Afganistan'da yaşananlar ve ardından Ukrayna'nın işgaliyle birlikte ortaya çıkan tablo, karar alıcıların uluslararası insancıl hukuktan uzak kararlarının insan hakları durumunu ne kadar ağır şekilde etkilediğini gösterdi.

Öte yandan Uluslararası Af Örgütü ofislerini Hong – Kong, Moskova, Yeni Delhi'de politik baskılar nedeniyle kapatmak zorunda kaldık. Bu bize bir kez daha jeopolitik tartışmalarda insan haklarının vurgulanmasının otoriter karar alıcılar için tahammül edilemez olduğunu gösterdi. Tam da bu nedenle önümüzdeki yıllarda halihazırda yerleşik olarak örgütlü olduğumuz 69 ülkedeki varlığımızı daha da çoğaltmak istiyoruz. Ne mutlu ki yine 2023 Ağustos'unda Uluslararası Af Örgütü Bulgaristan Şubesi'ni kurmak için kararlar alacağız.

Sevgi ve dayanışmayla,

KEREM DİKMEN
Uluslararası Af Örgütü
Türkiye Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı

İNSAN HAKLARI EĞİTİM PROGRAMI FAALİYETLERİ

İNSAN HAKLARI EĞİTİM PROGRAMI EKİBİ

YÜZ YÜZE EĞİTİMLER BAŞLADI

Covid-19 pandemisi nedeni ile Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi'nin düzenlediği insan hakları eğitimi çalışmaları online/çevrimiçi platformlar aracılığı ile yapılmaktaydı. 2023 yılına girdiğimizde fiziken bir araya gelebildiğimiz atölye çalışmalarımızı başlattık. Atölyelerde bir araya gelip bilgi alışverişinde bulunmayı özlemişiz.

1-2 Aralık ve 8-9 Aralık 2022 tarihlerinde Ankara'da düzenlediğimiz "Temel İnsan Hakları Bağlamında İfade Özgürlüğü Kavramı ve Sorunları" başlıklı eğitim programlarıyla ilk yüz yüze eğitimlerimizi de gerçekleştirmiş

olduk. İki gün devam eden programlara toplam 40 kişi katıldı.

Programın ilk gününde "Temel İnsan Hakları Bağlamında İfade Özgürlüğü Kavramı ve Sorunları" başlığı altında bilgi paylaşımı yapılırken ikinci günde "Mültecilerin İnsan Hakları Bağlamında İfade Özgürlüğü" ve "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bağlamında İfade Özgürlüğü" konularında atölyeler gerçekleştirildi.

2023 yılı bahar döneminde devam edecek programlarla ilgili detaylı bilgi almak ve programa katılmak için ihe@amnesty.org.tr adresine yazabilir, insanhaklari.tv adresinden eğitim duyurularına ulaşabilirsiniz.

ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER BAĞLAMINDA ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL SUÇLARLA MÜCADELE VE ÇOCUK KORUMA MEKANİZMASI ATÖLYELERİ

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İnsan Hakları Eğitim Programı tarafından Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürü ile Mücadele Ağı (ECPAT) ve Çocuk Alanında Çalışan Avukatlar Ağı (ÇAÇA) işbirliği ile düzenlediğimiz eğitimlerimizin son bahar programı tamamlandı. 2022 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beş ayrı eğitim düzenlendi. İki gün süren ve çevrim içi gerçekleştirilen eğitimlere

toplam 250 avukat katıldı.

2023 yılı bahar döneminde devam edecek programlarla ilgili detaylı bilgi almak ve programa katılmak için ihe@amnesty.org.tr adresine yazabilir, insanhaklari.tv adresinden eğitim duyurularına ulaşabilirsiniz.

EVET HAKKINDA KONUŞALIM

"Tecavüz kültürü"nden "onay kültürü"ne geçiş. Bu kampanya kiti, #LetsTalkAboutYes (#EvetHakkındaKonuşalım) kampanyasının bir parçası olarak Uluslararası Af Örgütü çalışanları ve aktivistlerinin katkılarıyla hazırlanmıştır.

#LetsTalkAboutYes kampanyası, onaya dayalı mevzuatın ve onay kültürünün oluşturulması yönünde değişim yaratmak için Danimarka'da başlatılmıştır. Kampanya diğer ülkelerde de yayılmakta, farklı ülkelerde cinsel şiddet konusunda yıllardır sürdürülen çalışmalardan ve aktivizmden güç alarak büyümektedir.

Bu kampanya kiti, cinsel onay konusunda konuşmalar başlatmak, bu konudaki tartışmalara katılımı teşvik etmek ve olumlu, hevesli onayın norm haline geldiği kültürel bir değişime katkı sunmak isteyenler için hazırlanmıştır. Onayın cinsellikten ayrı düşünülmediği, karşılıklı onaya, saygıya ve seks pozitifliğe dayalı bir kültürü inşa etmek isteyen herkes içindir. Başta gençler olmak üzere, daha fazla kişinin cinsel onay konusunda kaygı gütmeden, saygılı bir biçimde konuşabilmesi için rehberlik sağlamakta ve kampanyaya ne şekilde katkıda bulunabileceğinize ilişkin öneriler sunmaktadır.

Kitin İngilizce ve Türkçe metinlerine insanhaklari.tv adresinden ulaşabilirsiniz.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NDEN VAZGEÇMİYORUZ!

Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi), doğrudan kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetin engellenmesini amaçlayan ilk uluslararası sözleşmedir.

İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddeti

önlemek için koruma, cezalandırma ve politika oluşturma adımlarının birlikte ele alınmasıyla şiddetin önlenileceğini savunuyor. İnsan Hakları Eğitimi Programı olarak, Türkiye'de toplumsal cinsiyet temelli şiddetin önlenmesine yönelik oluşturulan mekanizmaların güçlendirilmesini hedefleyerek yürüttüğümüz projenin temel referansını, kadına yönelik şiddetle mücadelede en etkili insan hakları mekanizmalardan biri olan İstanbul Sözleşmesi oluşturmaktadır.

Türkiye'de yetkililer her ne kadar 20 Mart 2021 tarihinde İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı almış olsa da sözleşmeyi referans alan kadına karşı şiddetin önlenmesine ilişkin 6284 sayılı kanun halen yürürlüktedir. Kadınların, kız çocukların ve LGBTİ+'ların başta yaşam hakkı olmak üzere temel insan hakları için 6284 sayılı kanunun korunması ve İstanbul Sözleşmesi'nin yeniden imzalanması hayati önemdedir. Bu bağlamda hukuki bir metin olmanın ötesinde tüm dünyada kadın ve LGBTİ+ hareketlerinin uzun yıllardır toplumsal cinsiyet temelli şiddete karşı yürüttüğü çok

boyutlu mücadelesinin, deneyiminin yansıdığı bir metin olan İstanbul Sözleşmesi'nden vazgeçmiyoruz.

Sözleşmeden çıkılmasından iki yıl sonra İstanbul Sözleşmesi'nden vazgeçmediğimizi 8 Mart Dünya Kadınlar Günü vesilesiyle tekrar dile getirmek amacıyla "İstanbul Sözleşmesi'nden Vazgeçmiyoruz!" videomuzu yayımladık.

Hollanda Büyükelçiliği MATRA fonu ile desteklenen*, Uluslararası Af Örgütü İnsan Hakları Eğitimi Programı tarafından yürütülen "İstanbul Sözleşmesi Bağlamında Türkiye'de Kadınlara ve LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılığın Önlenmesinde İnsan Hakları Eğitiminin Bir Araç Olarak Kullanılması" başlıklı proje kapsamında hazırlanan bu video çalışmasına proje danışma kurulu üyeleri ve Uluslararası Af Örgütü çalışanları katkı sağlamıştır. Katkıları için emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

Toplumsal cinsiyet temelli eşitsizliğe, bu eşitsizlikten yol bulan ayrımcılık ve şiddet biçimlerine karşı İstanbul Sözleşmesi'nin ortaya koyduğu önleyici politika ve çalışmalar hayata geçirilene, kadınlar ve LGBTİ+'lar güven içinde yaşayana dek İstanbul Sözleşmesi'nden vazgeçmeyecek, mücadelemizi sürdüreceğiz.

Videoyu, Uluslararası Af Örgütü YouTube kanalından, İstanbul Sözleşmesi'nden Vazgeçmiyoruz! <https://youtu.be/bVa5g0xHy9A> #8MartDünyaKadınlarGünü başlıklı paylaşımına erişerek izleyebilirsiniz.

* İçeriğinin sorumluluğu Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi'ne aittir ve Hollanda Krallığı Büyükelçiliği'nin görüşlerini yansıtmaz ve bağlamaz.

- DAVA GÖZLEM PROGRAMI -

BATUHAN DURMUŞ
Dava Gözlem Program Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi, adil yargılanma hakkı takibi için ifade ve barışçıl toplanma özgürlüğü ile kamu görevlilerinin yargılandığı cezasızlık şüphesi bulunan davalarda gözlemler yapar. Bu bültende izlediğimiz duruşmalardan notları sizler için paylaşıyoruz. Dava Gözlem programımız kapsamında izlediğimiz davalar ve duruşma gözlem yazılarımızın tamamına web sitemizde yer alan amnesty.org.tr/dava-gozlem sayfasından ulaşabilirsiniz.

HAK SAVUNUCULARI DAVASI, BOZMA KARARI SONRASI İLK DURUŞMA

11 hak savunucusu hakkında 3 Temmuz 2020'de İstanbul 35. Ağır Ceza Mahkemesi'nin verdiği kararın Yargıtay tarafından bozulmasının ardından yerel mahkemeye dönen davanın ilk duruşması 8 Mart 2023'te görüldü.

İZLEYİCİLER

Uluslararası Af Örgütü Yönetim Kurulu Üyesi Christoph Alberts, UAÖ Almanya Şubesi Başkanı Wassily Nemitz, UAÖ Türkiye YK Başkanı Kerem Dikmen izleyiciler arasındaki yerini aldı. Duruşmayı Almanya Konsoloslugu gözlemcisi de izledi. Sivil toplum alanından İnsan Hakları İzleme Örgütü, P24, Eşit Haklar İçin İzleme Derneği, Tahir Elçi Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Türkkan Elçi ve MLSA da duruşmayı izledi.

YARGILAMA

Yargılanan hak sahiplerinden Taner Kılıç ve Günal Kurşun ile savunma avukatları duruşmada hazır bulundu.

YARGILANAN HAK SAHİPLERİNİN BEYANLARI

Taner Kılıç beyanında, kendisi hakkında verilen kararda lehine olan delillerin hiç değerlendirilmediğine, bilirkişi raporlarının görmezden gelindiğine dikkat çekti. Keyfi şekilde tutuklandığını ortaya koyan AİHM kararını hatırlattı. Hakkında haksız yere şüphe uyandıran rapora değindi. Hakkında yürütülen delil toplama sürecinin altı yıldır hala devam ettiğine dikkat çekti.

Yargılanan diğer hak sahibi Günal Kurşun, "Savcılığın gözünde Today's Zaman'da yazmak 'terör örgütü üyeliği.' O zaman aynı sayfada benimle beraber yazan şu anki Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın da yargılanmalıydı." dedi. Son 20 yıllık bütün eylem ve işlemlerinin didik didik edildiğini söyleyen Kurşun, KHK'lı olması nedeniyle avukatlık ve akademisyenlik yapamadığını belirtti. "Yani bize 'öl' diyorlar. Geliyoruz gidiyoruz bu yargılama devam ediyor. Hepimiz hakkında beraat talep ediyorum." dedi. Tutukluluk sürecinde ulusal basında "ajan" olarak damgalandıklarını hatırlattı. Banka hesaplarında yapılan inceleme sonucunda kriminalize edilen kendisine ait

para transferinin, beraber çalıştığı avukat mesleğine ödediği kira parası olduğunu ve bunun aleyhinde delil olarak sunulduğunu söyledi.

KARAR

Ara kararını açıklayan mahkeme, Yargıtay'ın bozma ilamına uydu. Mahkeme, Kurşun müdafinin dosyalarının ayrılması talebini reddetti. Yargıtay kararı uyarınca, UYAP bilgi bankasından başkaca delil oluşturacak husus bulunup bulunmadığı konusunda araştırma yapılmasına, ByLock user ID eşleştirme çalışmalarının sonucunun beklenmesine ve Kılıç'ın ByLock kullanıp kullanmadığına ilişkin bilirkişi raporu hazırlanmasına karar verdi. Mahkeme ayrıca Kılıç hakkındaki yurt dışına çıkış yasağının devamına ve rapor hazırlandıktan sonra dosyanın celse arasında esas hakkında mütalaa için savcılığa gönderilmesine karar verdi. Bir sonraki duruşma 6 Haziran saat 14.00'te görülecek.

NİHAT KAZANHAN DAVASI, YENİDEN YARGILAMA 2. DURUŞMA

Nihat Kazanhan davasında AYM'nin bozma kararı sonrası yapılan yeniden yargılamanın 2. duruşması 24 Mart 2023 saat 14.00'te görüldü. Bozma sonrası ilk duruşmada hakkında tutuklamaya yönelik yakalama kararı çıkarılan sanık polisin hala yakalanmadığı öğrenildi.

Duruşma salonunun taraflara ayrılan kısmında

maktul Kazanhan'ın davaya katılan annesi, bir diğer aile ferdi ve aralarında ailenin avukatları ve katılma talebinde bulunmak üzere gelen baroların avukatları dahil yedi avukat hazır bulundu. Ayrıca, annenin beyanlarını Türkçeye çevirmek üzere bir Kürtçe çevirmeni de salonda hazır bulundu. Duruşma boyunca iddia makamı ve hüküm makamının bir üyesinin duruşmayı aynı monitörden takip ettikleri görüldü.

ANNE KAZANHAN'IN BEYANLARI

Hakim, anne Kazanhan'a tercüman aracılığıyla sanığın henüz yakalanmadığını aktardı. Bir talebi olup olmadığını sordu. Anne Kazanhan şöyle konuştu:

"[Sanık] şu ana kadar neden yakalanmadı? Neden çocuğum öldü? Neden hala serbest? Sizin evinizde çocuklarınız öldürülse güzel mi olur? Dokuz yıldır bunu çekiyorum. [Sanığı] bırakmalarını istemiyorum. Yakalanmasını istiyorum."

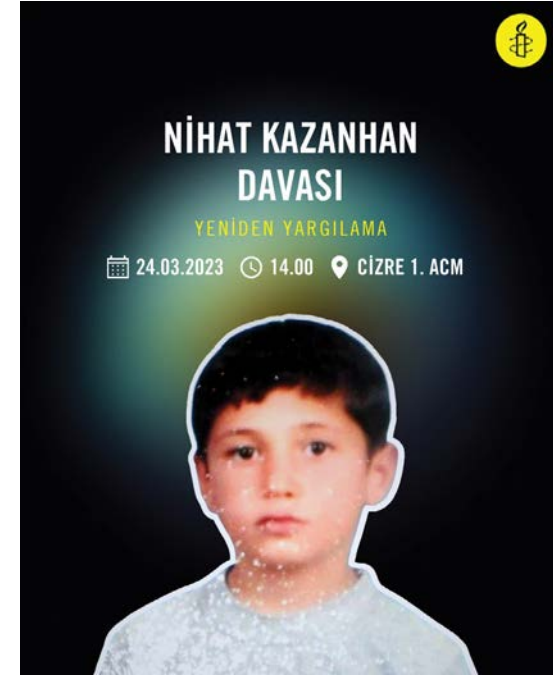
KATILAN AVUKATLARININ BEYANLARI

Aile avukatı ve Şırnak Barosu Başkanı Rojhat Dilsiz sözlerine çok ayrıntılı bir savunma yapmayacağını belirterek başladı. Heyet başkanı hakim bunun üzerine "Memnun olurum" dedi. Talepler uzunsu SEGBİS kayıt sistemini açtıracağını söyledi.

Av. Dilsiz, utanç duydukları bir durum üzerine bazı beyanlarda bulunmak istediklerini söyledi:

"Bu ülkede benzer şekilde onlarca çocuk ölümü gerçekleşti. Yüzlerce çocuğun ölümü hakkındaki soruşturmalarının sağlıklı şekilde yapılmaması nedeniyle katili bulanamayan birçok vaka oldu. Görüntülerin ve başka delillerin dosyada mevcut olduğu bu durumda biz şunu beklerdik: Sağlıklı bir yargılama yapılsın ve fail hak ettiği cevabı alsın. Maalesef ne soruşturma aşamasında ne de mahkemenizde sağlıklı bir yargılama faaliyeti yürütülmedi."

Sanığın hala yakalanamamış olmasına dikkat çeken Dilsiz, kesin olarak müebbet alacak birinin yurt dışına kaçmasının gayet doğal

olduğunu ifade etti:

"Yüzlerce çocuğun ölümünden sonra böyle bir kararı görünce dedik ki, birisi hak ettiği cezayı alacak. Biz sekiz yıldan sonra bir anlamda da olsa biz adalete erişebildik. [Sanığa yerel mahkemede ilk cezanın verildiği dönem] O dönemde o cezayı aldığı için ben ölümle tehdit edildim. Suç duyurusunda da bulundum. Ama mücadeleyi yürüttük. Faili kolluk olan dosyalardaki cezasızlık politikasının yeni ölümlere sebebiyet verdiğini defalarca anlattık."

Sanığın yurt dışına çıkmış olmasının hayatın olağan akışına uygun olmadığını ifade eden Dilsiz, mahkemeden sanık hakkında kırmızı bülten çıkarılması yönünde bir karar alıp Adalet Bakanlığı'ndan da bu yönde talepte bulunulmasını istedi. Sanığın GSM kaydı araştırılarak telefonunun hangi baz istasyonlarından sinyal verdiğinin tespit edilmesini talep etti. Ayrıca, sanığın banka hesap hareketlerinin takibini de mahkemeden talep etti.

İDDİA MAKAMININ TALEPLERİ

Son derece sessiz konuşması nedeniyle bir kısım

sözleri anlaşılamayan savcı, baroların katılma taleplerinin reddini, yakalama kararının infazının beklenmesini istedi. Sanık hakkında yürütülüp yürütülmediği sorulan disiplin soruşturmasının "yargılamaya katkı sağlamayacağı gerekçesiyle" reddini istedi.

KARAR

Cizre 1. Ağır Ceza Mahkemesi ara kararında tüm soruşturmanın genişletilmesi taleplerini reddetti. Katılma talebinde bulunan baroların taleplerinin reddine karar verildi.

Duruşma önceki mahkemeye duruşmayı gözlemleyeceğine dair bilgilendirme dilekçesi veren Uluslararası Af Örgütü'nün herhangi katılma talebi bulunamamasına rağmen söz konusu dilekçe mahkemece sehvén katılma dilekçesi olarak değerlendirildi. Herhangi katılma talebi bulunmayan Uluslararası Af Örgütü'nün katılma talebinin reddedildiği paylaşıldı. Sanık hakkındaki yurt dışına çıkış yasağı tedbirinin devamına karar verildi.

Bir sonraki duruşma 26 Mayıs 2023 saat 14.00'te görülecek.

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ GÖKKUŞAĞI DAVASI, 9. DURUŞMA

12 Boğaziçi Üniversitesi öğrencisinin "kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşlere silahlı katılma" suçlamasıyla İstanbul 24. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandıkları davanın 9. duruşması 29 Aralık 2022'de görüldü.

Savcı, tüm öğrenciler için ceza istediği mütalaaı tekrarladı.

KARAR

İstanbul 24. Asliye Ceza Mahkemesi suçun unsurlarının oluşmaması nedeniyle yargılanan tüm hak sahiplerinin ayrı ayrı beraatine karar verdi.

DEĞERLİ DESTEKÇİLERİMİZ,

2023 yılının ilk Bülten'ini, içinde bulunduğumuz üzücü süreçte, hepimizi derinden etkileyen 6 Şubat depremlerinin ardından kaleme aldık. Sizin ve sevdiklerinizin sağlıklı ve güvende olduklarını umarak, geçmiş olsun dileklerimizi, yakınlarını kaybedenlere başsağlığı dileklerimizi iletiyoruz.

Her sayıda yazdığımız, anlattığımız insan hakları ihlalleri bizleri etkilese de insan hakları çalışmalarımıza devam ediyor ve başarılı bir sonuca ulaşana dek mücadelemizi kararlı bir şekilde sürdürüyoruz. Deprem yarattığı etkiden çıkmanın daha zor olduğunun bilincinde olarak, bu felaketi ancak dayanışma ile geride bırakacağımıza olan inancın bunu güçlendireceğini biliyoruz.

Kaynak Geliştirme ekibi olarak, bu süreçte, deprem bölgesinde aktif rol üstlenen sivil toplum kuruluşları ile çalışmalar yürüttük. Depremden etkilenenlerin temel hak ve ihtiyaçlarına erişimlerini kolaylaştırabilmek üzere bölgede bulunan muhtarlarla iletişime geçerek, ihtiyaç analizleri yaptık ve ilgili STK'lara ilettik. İletişime geçebildiğimiz her bir kişinin sesinde hepimiz her gün daha da derinden etkilendik.

Birlikte yol almanın, dayanışmanın, desteklenmenin önemini, bu süreçte yaraları sarmak için ayırdığınız vaktin ve verdiğiniz desteğin yanında, insan hakları mücadelesinde Af Örgütü'ne olan desteğinizi de sürdürerek gösterdiğiniz için minnettarız.

Aramıza yeni katılan ve ilk Bülten'ini ulaştırdığımız destekçilere de hoş geldiniz diyor ve bir kez daha destekleriniz için teşekkür ediyoruz.

Dayanışmayla,

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi

Kaynak Geliştirme Ekibi

**ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ**

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

NESLİŞAH CÖMERT

*Üyelik İlişkileri ve Aktivizm Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye*

6 Şubat felakete uyandırdığımızdan bugüne yaşanan depremin etkilerine hepimiz üzülerək şahit olduk. Fakat İstanbul, Ankara, Diyarbakır ve birçok ilden aktivistlerimizle insan hakları alanında sürdürdüğümüz mücadeleyi afet bölgelerinde de bireysel olarak ya da kurduğumuz iletişim gruplarında birbirimize ulaştırdığımız bilgilerle sürdürmeye gayret ettik.

İlk günden itibaren bireysel ve yerel gruplarımızda yer alan aktivistlerimiz hızlıca kendi aralarında örgütlenip dayanıştılar. Tüm aktivistlerimiz ve üyelerimize, böylesi zorlu zamanda, inanca, sabırla ve emekle gösterdiği dayanışma ve birliktelik için çok teşekkür ederiz.

8 MART'TA PRESTO HAKKIMIZI SAVUNDUK!

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde gerçekleştirdiğimiz Feminist Gece Yürüyüşü son yıllarda valiliklerin kararlarıyla yasaklanıyor ya da yürüyüşlere kolluk kuvvetlerince sert müdahaleler gerçekleşiyor. Bu yıl, İstanbul aktivistlerimizle yasak kararını ve Taksim'in abluka altına alınmasını protesto etmek amacıyla bir etkinlik gerçekleştirmeye karar verdik.

Yasaklara ve engellemelere rağmen kadınlar ve LGBTİ+ 'lar olarak protesto hakkımızı savunduğumuz sloganlar hazırladık. Aktivistlerimizle 5 Mart'ta kadın koalisyonlarının çağrısıyla Kadıköy'de yapılan buluşmaya katılmak ve buluşma öncesinde de hazırladığımız sloganları seslendirmek üzere bir araya geldik.

Karaköy, Beşiktaş ve Kadıköy'de aktivistlerimizle video çekimlerini gerçekleştirdik. Çekimlere, Uluslararası Af Örgütü aktivistleri olarak bu yıl ki ablukayı tanımadığımızı ve İstanbul'un dört bir yanından hak ve özgürlüklerimizi korumak adına protesto hakkımızı kullanmak isteğimizi anlatarak başladık. Barışçıl protesto hakkını kullanan kadınlar ve LGBTİ+ların haklarının güvence altına alınması, haklarını kullananlara karşı şiddet içeren müdahalelerden kaçınılması taleplerimizle de çekimlerimize devam ettik.

8 Mart Feminist Gece Yürüyüşü öncesinde ise aktivistlerimizle pankart hazırlığı için buluştuk. Öfke, isyan ve taleplerin dile getirildiği pankartlarını hazırlayan aktivistlerimiz, sokakları kapatılan şehirde, yasaklanan Feminist Gece Yürüyüşü'ne katıldılar.

Biliyoruz ki, bedenlerimizi ve hayatlarımızı etkileyen tüm politikalar, söylemler ve programlar üzerine söz söyleme ve barışçıl protesto etme hakkımız ve kararlı bir dayanışmamız var!

HAKLAR İÇİN YAZDIK

"Bazen bir mektup bir insanın hayatını değiştirebilir." Bu söylem, Uluslararası Af Örgütü'nün küresel mektup yazma kampanyası olan dünyanın en kapsamlı insan hakları hareketi Haklar İçin Yaz'ın çıkış noktasıdır.

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

İREN VE MARIANA İLE DAYANIŞTIK!

İren Rotela ve Mariana Supulveda, hayatlarını özgürce yaşamak isteyen iki trans kadın. Ancak Paraguay'da yaşıyorlar ve öylesine büyük bir ayrımcılıkla karşı karşıya kalıyorlar ki her yeni gün, onlar için yeni bir mücadele anlamına geliyor. Zorbalık ve fiziksel saldırıların yanı sıra cinsiyet kimliklerine uygun kimlik belgeleri edinemedikleri için iş bulmakta zorlanıyorlar. Ayrıca yaşadıkları sorunları anlatmaktan da alıkonuyorlar.

Transların maruz bırakıldığı eşitsizliklere karşı durmak ve değişim talep etmek için barışçıl eylem yapma cesaretini gösteriyor ve hepimize umut aşıyorlar.

Her yıl Aralık ayında, dünyanın dört bir yanından Uluslararası Af Örgütü destekçileri bir araya gelirler ve hak ihlallerine uğrayanlar için milyonlarca mektup yazarlar.

Bu sene "Haklar için Yaz" vakaları Uluslararası Af Örgütü'nün küresel teması olan "Protesto Hakkını Korum" kampanyası kapsamında belirlendi. İstanbul aktivistleriyle bir araya gelerek, çalıştığımız altı vaka için mektuplar yazarak, kelimelerimizle ve desteğimizi hak sahiplerine dayanışmamızı ilettik.

İstanbul grubu aktivistleri olarak İren ve Mariana'nın yanlarında olduğunu göstermek ve taleplerine dikkat çekmek için etkinlik gerçekleştirdik. Translar ve daha genel anlamda LGBTİ+ 'lar'ın haksız muameleye maruz bırakılmaları ve görünmez kılınmaya çalışmalarına karşın, aktivistlerimizle buluşarak LGBTİ+ ve trans bayraklarını açarak fotoğraflar çekerek dayanıştık.

Etkinliğimizde hem barışçıl toplanma hakkına hem de İren ve Mariana'nın mücadelelerine dikkat çektik.

ONLINE VE FİZİKİ BULUŞMALARLA YENİ AKTİVİSTLERİMİZLE TANIŞIYORUZ

Aktivistimiz olun formunu doldurup, farklı illerden bizimle iletişime geçen yeni arkadaşlarımızla online buluşmalar gerçekleştirerek tanışmaya devam ediyoruz. Çalışmalarımız ve etkinliklerimizi paylaştığımız online tanışma toplantılarıyla bir araya gelerek neler yapabileceğimizi konuşuyoruz.

İstanbul'da da uzun bir aradan sonra fiziki tanışma toplantımızı gerçekleştirdik. Eski ve yeni aktivistlerimizin bir araya geldiği buluşmamızda, Uluslararası Af Örgütü'nün kısa tarihçesi ve faaliyetlerini anlatan sunumlar yaptık. Aktivist grupta yer alan aktivistlerimiz de kendi deneyimlerini ve gerçekleştirdikleri etkinliklerle ilgili paylaşımlarını aktardılar. İlk buluşmamızda da hem mektup yazma etkinliği gerçekleştirdik hem de gelecek aktivizm etkinliklerini planladık.

GELECEK PLANLARIMIZ

İsteğimiz, yerelde daha fazla şehre yayılmak ve insan hakları mücadelesini daha da güçlü kılmak. Bu niyetle, yeni online ve fiziki tanışma toplantılarını belli aralıklarla sürdürmeye gayret ediyoruz. Hak ihlallerine karşı yürüttüğümüz mücadelede büyümeye devam ediyoruz.

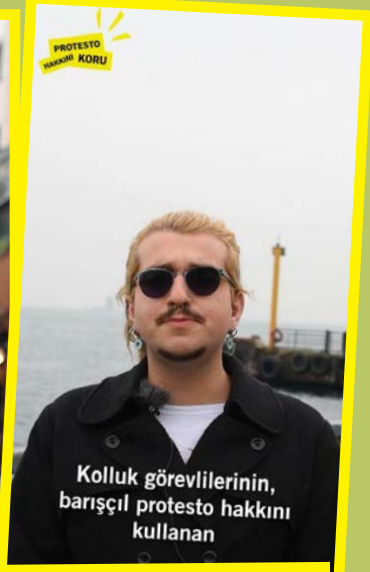
Siz de <https://www.amnesty.org.tr/aktivizm> formunu doldurarak aramıza katılabilir ve harekete geçebilirsiniz.

Kadın ve LGBTİ+'lar olarak biliyoruz ki her yıl

barışçıl toplanma hakkını güvence altına alın

Kolluk görevlilerinin, barışçıl protesto hakkını kullanan

Barışçıl toplanmalara karşı aşırı güç kullandığı

Üçüncü tarafların şiddet içeren müdahalelerine karşı

Barışçıl toplanma haklarını kullanan

Bedenlerimizi ve hayatlarımızı etkileyen tüm politikalar

Bizim söyleyecek çok sözümüz

PROTESTO HAKKINI KORU

ŞUBAT DEPREMLERİ HAKKINDA İNSAN HAKLARI ODAKLI BİR DEĞERLENDİRME

23 Şubat tarihinde yayımladığımız brifing, Suriye’de ve Türkiye’de yaşam hakkıyla ilgili kaygılar, keyfi gözüaltına karşı korunma, kişi güvenliği, işkence ve diğer türde kötü muameleye maruz bırakılmama, ifade ve örgütlenme özgürlüğü ve yerinden edilen kişilerin, mültecilerin, sığınmacıların ve göçmenlerin hakları dahil olmak üzere insan haklarını ilgilendiren birçok konunun ayrıntılarına yer veriyor.

Brifing'i okumak için: [AMNESTY.ORG.TR](https://www.amnesty.org.tr)

İmzacı olmak için: [AMNESTY.ORG.TR](https://www.amnesty.org.tr)

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

